

Παλαιστίνη
αγάπη μου
Alfredo Maria Bonanno

Τίτλος πρωτοτύπου: **Palestine mon amour**

Συγγραφέας: **Alfredo Maria Bonanno**

Απόδοση στα ελληνικά:
μεταφραστική ομάδα wormhole,
ένα μεταφραστικό εγχείρημα
που γεφυρώνει τον αναγνώστη
με διάσπαρτα κείμενα ανά τον κόσμο.

(Ευχαριστούμε θερμά τον σύντροφο για τα 4
μεταφρασμένα κείμενα που ήρθαν στην κατοχή μας)

Θεωρούμε πώς η ανταλλαγή γνώσης και εμπειριών
δεν θα πρέπει να υφίστανται ως μορφή εμπορεύματος.
Γι' αυτό πήραμε την απόφαση, με ότι μέσο διαθέτουμε,
να παρέχουμε ανοιχτή πρόσβαση σε βιβλία,
κείμενα, άρθρα, δοκίμια, κυρίως ξενόγλωσσα,
σε αυτούς που δεν μπορούν να έχουν,
λόγω οικονομικής δυσπραγίας
ή/και που δεν γνωρίζουν καλά μία ξένη γλώσσα.

Μία μορφή αλληλεγγύης, αν θέλετε,

για την προσέγγιση στην παραγωγή γνώσης,
μέσα από διαδικασίες αυτομόρφωσης αλλά και
υποδείξεις υλικού για μεταφράσεις τις οποίες
μπορείτε να στείλετε στο: `wormhole_txt (at) riseup.net`

Δεκέμβριος, 2024

Alfredo Maria Bonanno

Παλαιστίνη αγάπη μου

Εισαγωγή

Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει τι συμβαίνει στη γη της Παλαιστίνης, ούτε καν εκείνοι που έχουν παρακολουθήσει τις αιματηρές περιπέτειες των λαών που ζούσαν εκεί για τόσο πολύ καιρό. Αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλον με μίσος και καχυποψία, όχι μόνο άνδρες και γυναίκες, παιδιά και γέροι, αλλά και η σκόνη των δρόμων και η λάσπη που τους σκεπάζει τις βροχερές μέρες, η αποπνικτική ζέστη και η δυσωδία της βρωμιάς.

Οι «επίσημοι» όροι της διαμάχης είναι γνωστοί. Οι Ισραηλινοί εκδίωξαν τους Παλαιστίνιους από τη γη τους, αλλά αυτό έγινε πριν από τόσο πολύ καιρό που κάποιιοι από τους ανθρώπους που γεννήθηκαν σε καλύβες στους καταυλισμούς, είναι σήμερα πενήντα χρονών. Οι γελοίες διαμάχες μεταξύ των κρατών οδήγησαν στην επιστροφή τμημάτων της γης στους εκτοπισμένους, αλλά είναι αδύνατο να ζήσουν εκεί. Στο Ισραήλ, πρέπει να δουλέψεις για να μην πεινάσεις. Οι άποικοι του δεύτερου σιωνιστικού κύματος πλούτισαν εκμεταλλευόμενοι τη φτηνή παλαιστινιακή εργασία και χρησιμοποιώντας δωρεάν χωράφια σε περιοχές που σήμερα θα έπρεπε να αποτελούν το νέο κράτος της Παλαιστίνης. Αλλά όλα αυτά όχι μόνο δεν καταφέρνουν να συλλάβουν την ουσία του προβλήματος, αλλά ούτε καν αρχίζουν να το περιγράφουν. Ίσως να είχε νόημα την εποχή της πρώτης λαϊκής εξέγερσης του λαού των «εδαφών», αυτή της εξέγερσης των πετρών. Τώρα τα πράγματα κινούνται προς μια όλο και πιο βίαιη «λιβανιστικοποίηση».

Κανένα από τα δύο μέρη δεν θέλει να αποσυρθεί, καθώς αυτό θα οδηγούσε σε μια εσωτερική σύγκρουση, έναν καταστροφικό εμφύλιο πόλεμο που σχεδόν σίγουρα θα έδινε στον αντίπαλο τη νίκη, σε στρατιωτικό επίπεδο.

Και έτσι συνεχίζουν να επιτίθενται το ένα στο άλλο σε έναν ατελείωτο κύκλο. Κάθε πλευρά χρησιμοποιεί τα όπλα που έχει στη διάθεσή της: Οι Παλαιστίνιοι ανατινάζουν τους εαυτούς τους με τις δικές τους βόμβες- οι Ισραηλινοί βομβαρδίζουν σπίτια στα εδάφη από αεροπλάνα. Υπάρχουν οι ειρηνευτικοί χάρτες, οι εσωτερικές συμφωνίες, οι εγγυήσεις του ΟΗΕ και οι κενές «θλίψεις» του Μπους.

Το πρόβλημα εξελίσσεται με τους δικούς του ρυθμούς, τους οποίους μπορεί να κατανοήσει μόνο κάποιος που είναι εξοικειωμένος με τέτοιες καταστάσεις, και γίνεται χρόνιο. Το μίσος οξύνεται όταν ζεις σε συνθήκες σαν αυτές των Παλαιστινίων, με προοπτικές σαν τις δικές τους, δηλαδή χωρίς καμία. Δεν υπάρχει καμία ελπίδα για τα παιδιά τους ή για το μέλλον του τόπου όπου γεννήθηκαν. Και δεν είναι αλήθεια ότι αυτό το μίσος, το τόσο σκληρό και ακατανόητο για εμάς, τροφοδοτείται από τον ολοκληρωτικό εξτρεμισμό. Πώς γίνεται οι περισσότεροι από τους νέους που ανατινάζονται με τις δικές τους βόμβες να έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους, να έχουν πτυχίο ή δίπλωμα - μερικές φορές που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό - και να είναι οικογενειάρχες που έχουν παιδιά; Αυτό που δεν έχουν είναι η ελπίδα.

Συνειδητοποιούν ότι δεν υπάρχει τίποτε άλλο γι' αυτούς παρά η προοπτική του μίσους για έναν εχθρό που φυλακίζει, βομβαρδίζει και βασανίζει. Από την άλλη πλευρά, όλοι ζουν με το φόβο μήπως ανατιναχτούν όταν πηγαίνουν στη δουλειά τους, όταν χορεύουν σε μια ντίσκο ή όταν κοιμούνται στο κρεβάτι τους. Και εδώ, το τυφλό μίσος που δεν βλέπει καμία εναλλακτική λύση, οδηγεί τους ανθρώπους να απαιτούν περισσότερη βία από την κυβέρνηση για να τους καταπιέσει. Ακόμα και τα πιο φωτισμένα μέλη του Εργατικού Κόμματος του Ισραήλ (μία από τις σιωνιστικές δυνάμεις που υποστήριξαν τους πρώτους οικισμούς), που ιδρύθηκε στο Μαράι το 1968, παρέμειναν σιωπηλά από φόβο μήπως χάσουν την εκλογική τους βάση. Πολλοί βλέπουν το Λικούντ (ένα δεξιό κόμμα του οποίου το όνομα σημαίνει κυριολεκτικά «εδραίωση») ως τη μόνη δύναμη ικανή να οδηγήσει τη χώρα ενάντια στους Παλαιστίνιους.

Το να μιλάει κανείς για ειρήνη υπό τέτοιες συνθήκες, είναι απλώς ένας άλλος τρόπος για να βγει από την υπόθεση με καθαρά χέρια και ένοχη συνείδηση. Οργανωμένες σφαγές Παλαιστινίων, όπως αυτή των χριστιανών Μαρωνιτών στη Sabra και τη Shatila τον Σεπτέμβριο του 1982 ή ο (Μαύρος) Σεπτέμβρης του 1970 που οργανώθηκε από τον βασιλιά Χουσεΐν της Ιορδανίας, ο οποίος διήρκεσε μέχρι τον Απρίλιο του 1971 και άφησε 4.600 νεκρούς και 10.000 τραυματίες, είναι ακόμα

πιθανές. Ωστόσο, αν πραγματοποιηθούν από το Ισραήλ ή έναν από τους ένοπλους διαμεσολαβητές του, θα οδηγήσουν σε πλήρη αποσταθεροποίηση της περιοχής. Καθώς γράφω αυτό το κείμενο, το Ισραήλ έχει επιτεθεί σε διάφορες ύποπτες παλαιστινιακές θέσεις στη Συρία- η τρέχουσα περίοδος είναι μία από τις χειρότερες.

Δεν υπάρχει καμία προοπτική ειρήνης στον ορίζοντα. Η ιδανική λύση, τουλάχιστον από τη σκοπιά όλων εκείνων που ενδιαφέρονται για την ελευθερία των λαών, θα ήταν μια γενική εξέγερση. Με άλλα λόγια, μια ιντιφάντα που θα ξεκινούσε από τον ισραηλινό λαό και θα ήταν ικανή να καταστρέψει τους θεσμούς που τον κυβερνούν και να προτείνει την ειρήνη στον παλαιστινιακό λαό απευθείας, χωρίς μεσολαβητές, στη βάση της συνεργασίας και του αμοιβαίου σεβασμού. Αλλά αυτή τη στιγμή, αυτή η προοπτική είναι μόνο ένα όνειρο. Πρέπει να προετοιμαστούμε για το χειρότερο.

Alfredo M. Bonanno

Ακόμα και τώρα, χωρίς κανέναν τίτλο

Υπάρχει ένα πράγμα στον αγώνα του παλαιστινιακού λαού που έχει συγκινήσει και γοητεύσει όλους όσους τον έχουν μελετήσει: Στην άλλη πλευρά του οδοφράγματος βρίσκονται οι Εβραίοι, οι κατατρεγμένοι όλων των εποχών.

Αυτό δεν είναι κάτι ασυνήθιστο, γιατί οι διωκόμενοι συχνά έχουν γίνει οι διώκτες. Σκεφτείτε μόνο τι συνέβη στους πρώτους Χριστιανούς μέσα σε τρεις αιώνες αφότου ήρθαν στην εξουσία και άρχισαν συστηματικά να καταστέλλουν κάθε διαφορετική φωνή. Υπήρξαν πολλές τέτοιες περιπτώσεις ανατροπών σε όλη την ιστορία. Οι φυλακές του σήμερα χτίστηκαν πάνω στους ναούς του παρελθόντος. Καμία πολιτική δύναμη στους πρόσφατους χρόνους δεν μπόρεσε να αντισταθεί στο να βυθιστεί στην ανελέητη καταστολή μόλις ήρθε στην εξουσία, ανεξάρτητα από το πόσο ενοχλητική ήταν η ιστορία της. Όμως η φωνή της λογικής, δεν είναι αρκετή για να κατανοήσουμε την παλαιστινιο-ισραηλινή σύγκρουση.

Οι Εβραίοι ήταν πάντα στο επίκεντρο της προσοχής, προκαλώντας είτε καχυποψία είτε συμπάθεια, συνήθως την πρώτη. Έχουν εκδιωχθεί από τα αντίστοιχα περιβάλλοντά τους, με υπαινιγμούς και φρικτές κατηγορίες, και πάντα κέρδιζαν τη συμπάθεια όλων εκείνων που έχουν αισθήματα - δηλαδή όλων εκείνων που είναι κατά των πογκρόμ, των μαζικών δολοφονιών, των σφαγών αθώων και των συνοπτικών κρίσεων που βασίζονται σε εντυπώσεις και φήμες. Η πνευματική ακαμψία των Εβραίων, η αντίληψή τους για τη ζωή που βασίζεται στη θρησκευτική δικαιοσύνη, η οποία βλέπει τον υπόλοιπο κόσμο ως ακάθαρτο ή αμαρτωλό, έχει συχνά θέσει σε δοκιμασία αυτές τις συμπάθειες. Όμως το τεράστιο ιστορικό χρέος προς αυτούς, το οποίο κλιμακώθηκε στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο σε μια μεθοδική προσέγγιση που ξεπέρασε οτιδήποτε είχε ονειρευτεί μέχρι τότε, αναζωπύρωσε αυτές τις συμπάθειες και διαμόρφωσε μια νέα δύναμη διεθνούς συνοχής ικανή να υποστηρίξει την υπόθεση της εβραϊκής εγκατάστασης στην Παλαιστίνη.

Το Ισραήλ έγινε επίκεντρο της διεθνούς υποστήριξης για πολλούς λόγους. Η σφαγή στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, ο σοσιαλιστικός και ελευθεριακός

χαρακτήρας των πρώτων οικισμών, οι θεωρίες των πρώτων κιμπούτζιμ που βασίστηκαν στον ελευθεριακό κομμουνισμό, η αρχικά ειρηνική συνύπαρξη με τους Άραβες ως απάντηση στην παραδοσιακή φιλοξενία τους. Στη συνέχεια προέκυψαν συμφέροντα, ιδίως στο τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Βασίζονταν στη διαίρεση του κόσμου σε δύο αντίπαλα μπλοκ, με τα αμερικανικά συμφέροντα από τη μία πλευρά και τα σοβιετικά συμφέροντα από την άλλη. Επρόκειτο για οικονομικά συμφέροντα σε μια γεωγραφική περιοχή, η οποία ήταν πλούσια σε κοιτάσματα πετρελαίου και ως εκ τούτου προσέλκυσε την προσοχή των μεγάλων ιμπεριαλιστικών κρατών.

Οι Ισραηλινοί αποδέχτηκαν το ρόλο τους ως χωροφύλακα του δυτικού σχεδίου παγκόσμιας κυριαρχίας και άρχισαν να παρακολουθούν τις κινήσεις των γειτονικών αραβικών κρατών. Τα τελευταία, συχνά διαπληκτίζονταν μεταξύ τους για τη διαχείριση των τεράστιων πετρελαϊκών εσόδων και έγιναν παίκτες στη διεθνή σκακιέρα, άλλοτε υποστηρίζοντας την αντιπολίτευση των μεγάλων κρατών και άλλοτε αντιπαραβάλλοντας την αντίθεση τους. Ήταν το σιωνιστικό κίνημα, μαζί με τα μεγάλα εβραϊοαμερικανικά και διεθνή, αλλά κυρίως αμερικανικά λόμπι, που οδήγησαν τον εβραϊκό λαό σε αυτή την πορεία προς τη γη του Ισραήλ.

Οδήγησαν σε έναν εξτρεμισμό που δεν έχει προηγούμενο σε όλη την πολιτικοθρησκευτική ιστορία. Τα λόμπι που μπόρεσαν να επηρεάσουν την αμερικανική πολιτική, ιδιαίτερα κατά τα μακρά χρόνια της εξουσίας των Ρεπουμπλικάνων, ανάγκασαν τις Ηνωμένες Πολιτείες να ωθήσουν το μικρό αλλά άγριο Ισραήλ στο ρόλο του αστυνόμου της Μέσης Ανατολής.

Όλα αυτά αναζωπύρωσαν τον αντισημιτισμό παγκοσμίως και οδήγησαν σε μια αφόρητη συσσώρευση αντιεβραϊκών θεωριών. Σε αυτό το συμπύκνωμα βλακειάς, βρίσκουμε ιστορικό αναθεωρητισμό όπως η θεωρία ότι το Ολοκαύτωμα δεν συνέβη ποτέ, ή η θεωρία ότι οι Άραβες εθνικιστές είναι ανίκανοι να δουν τον ισραηλινό λαό ως εν δυνάμει αδελφούς και ειρηνικούς συν-κατοίκους της ίδιας περιοχής. Οι τελευταίοι, από την πλευρά τους, έχουν επιβιώσει χίλια χρόνια διώξεων και σφαγών, αλλά δεν

έχουν μάθει από τις εμπειρίες του παρελθόντος. Έχουν γίνει όμηροι στα χέρια ενός θεοκρατικού κράτους, μιας από τις χειρότερες μορφές οργάνωσης που έχουν αναδυθεί ποτέ από το μυαλό του ανθρώπου. Ο φόβος μήπως τους ξαναρίξουν στη θάλασσα για να ξαναπάρουν το δρόμο της εξορίας τους έχει οδηγήσει στην αγκαλιά των εσωτερικών και εξωτερικών διαπλεκόμενων: τα σιωνιστικά σχέδια σε τοπικό και διεθνές επίπεδο και οι στρατηγικές της παγκόσμιας κυριαρχίας των ΗΠΑ.

Ένα φαύλο κρεσέντο έχει τεθεί σε κίνηση, το οποίο μπορεί να σταματήσει μόνο με μια επαναστατική διαδικασία. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος να το συζητήσουμε και όποιος έχει βιώσει την συγκεκριμένη και θεωρητική πραγματικότητα των Εβραίων έστω και για λίγο, μπορεί να το επιβεβαιώσει. Καμία θεωρητική πρόταση δεν θα μπορέσει ποτέ να σπάσει τον μηχανισμό της περικύκλωσης και του φόβου. Η κατάσταση αυτή δεν άλλαξε, ούτε μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου και το ξεπάγωμα που επήλθε μετά τη διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας στα τέλη του 20ού αιώνα. Τα αιτήματα των Αράβων εθνικιστών γενικά και των Παλαιστινίων ειδικότερα, τροφοδοτούν υπερβολικά τον φόβο και υπάρχουν αρκετοί και στις δύο πλευρές, που υποστηρίζουν την απλή αλλά προδοτική ιδέα «να τους ρίξουμε όλους στη θάλασσα».

Η εμπειρία του παλαιστινιακού κράτους, ή των «παλαιστινιακών αρχών» όπως προτιμούν κάποιοι να το αποκαλούν, δείχνει επίσης ότι αυτό είναι αδύνατο. Απέτυχαν να προτείνουν μια συνύπαρξη βασισμένη στον αμοιβαίο σεβασμό, κατά το πρότυπο των ελευθεριακών κοινοτήτων, ένα συναίσθημα που δεν έχει εξαφανιστεί εντελώς σε μια ορισμένη ισραηλινή αριστερά. Αυτό αντιστοιχεί με έναν ελαφρώς διαφορετικό τρόπο, στην παράδοση της φιλοξενίας και της ελευθερίας των αραβικών λαών - πρωτίστως των Παλαιστινίων. Αντίθετα, έχουν ακολουθήσει τον δρόμο που χάραξαν οι πολιτικοί της PLO, ιδίως ο Αραφάτ, ο πραγματικός δολοφόνος της πραγματικής επιθυμίας του παλαιστινιακού λαού για ελευθερία και ο δημιουργός ενός κράτους-φάντασμα που είναι κατάλληλο μόνο για την εξασφάλιση της προσωπικής εξουσίας ενός ανθρωπάκου που πάσχει από αυταπάτες μεγαλείου.

Ο κύβος ερρίφθη, με βάση τον φόβο που έχει ενταθεί στην ισραηλινή πλευρά. Μια επέκταση του εμφυλίου πολέμου στα κέντρα της ισραηλινής εξουσίας θα μπορούσε να ωθήσει τα πράγματα πέρα από το σημερινό επίπεδο σύγκρουσης. Κάθε πλευρά φοβάται την άλλη. Οι Ισραηλινοί φοβούνται τα παλαιστινιακά αιτήματα που θα απειλούσαν τα προνόμιά τους (φθηνό εργατικό δυναμικό, σπίτια που απαλλοτριώνονται από εκτοπισμένους Άραβες, κρατικές παροχές κ.λπ.) Οι Παλαιστίνιοι φοβούνται τους Ισραηλινούς, οι οποίοι θέλουν να τους ξεφορτωθούν και να τους εκδιώξουν από τη γη τους (και ως επί το πλείστον το έχουν ήδη κάνει) και να τους εξορίσουν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης στο Λίβανο και την Ιορδανία. Ο φόβος επιδεινώνει τις συνθήκες της σύγκρουσης. Παλαιστίνιοι βομβιστές αυτοκτονίας φορτωμένοι με δυναμίτη, ανατινάζονται σε ισραηλινές αγορές, λεωφορεία και σχολεία. Η θρησκευτική δεξιά που βρίσκεται στην εξουσία στο Ισραήλ, έχει δείξει ότι τα όπλα που χρησιμοποιεί για να διαχειριστεί τη «συνύπαρξη» με τον αραβικό κόσμο -εκμετάλλευση, έλεγχος, καταπίεση- είναι εξίσου άσχημα.

Είναι αδύνατο να γυρίσουμε το χρόνο πίσω. Πάρα πολλοί θάνατοι σε κάθε οικογένεια, σε κάθε οικογενειακή ομάδα, σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής. Πάρα πολύ αίμα, πάρα πολύς πόνος. Τίποτα από αυτά δεν μπορεί να εξαλειφθεί με μια χειραψία ή ένα Camp David. Παρά την ύπαρξη της ισραηλινής Αριστεράς, η οποία ήταν στην εξουσία χθες και είναι στην αντιπολίτευση σήμερα, οι πιο περιθωριοποιημένοι Ισραηλινοί, οι Σεφαραδίτες (Εβραίοι που κατάγονται από την Αφρική και επομένως έχουν πιο σκούρο χρώμα δέρματος, αλλά εξακολουθούν να έχουν εβραϊκή θρησκεία), καταφεύγουν σε ακροδεξιές θέσεις αντί να προτιμούν συνομιλίες και συμφωνίες με βάση τα ίσα δικαιώματα με τους Παλαιστίνιους. Φοβούνται μήπως χάσουν το δικαίωμά τους να παραμείνουν στο Ισραήλ και τους στείλουν πίσω στις χώρες από τις οποίες κατάγονται, όπου οι περισσότεροι από αυτούς θα βρουν σίγουρα το θάνατο. Έτσι δεν είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς γιατί τα πιο ακραία μέλη των εβραϊκών θρησκευτικών οργανώσεων είναι σεφαραδίτικης καταγωγής και είναι τα πιο σκληρά τσιράκια του στρατού και της αστυνομίας που χρησιμοποιούνται στην καταπίεση.

Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η νέα παλαιστινιακή αστυνομία - οι πολιτικοί της PLO. Αυτά τα σκοτεινά παρακλάδια του νέου κράτους έχουν καταλάβει θέσεις στην κυβέρνηση ενός λαού, που βασανίζεται από την εξορία και τις διώξεις εδώ και σαράντα χρόνια, και κάνουν πράξη την εξουσία σε όλες τις μορφές της. Βασανίζουν, σκοτώνουν, δικάζουν και καταδικάζουν τον ίδιο τους το λαό χωρίς δισταγμό. Συναγωνιστές που μέχρι πριν από λίγα χρόνια συμμετείχαν σε εξαιρετικά ριψοκίνδυνες ενέργειες, έχουν γίνει δικαστές, δεσμοφύλακες, αστυνομικοί, διοικητές του στρατού, σωματοφύλακες και πράκτορες των μυστικών υπηρεσιών. Στις περιοχές που απελευθερώνονται από την ισραηλινή κυβέρνηση, η PLO έχει γίνει η καταπιεστική δύναμη ενός κράτους που δεν έχει φτάσει ακόμη στο μέγιστο της κυβερνητικής του ικανότητας, αλλά έχει ήδη ξεκινήσει την πορεία όλων των κρατών. Οι ρόλοι αντιστρέφονται, η εξουσία ανανεώνεται, αλλά οι μέθοδοι παραμένουν οι ίδιες. Αλλά για τα εκατομμύρια των Παλαιστινίων που ζουν ακόμη στους καταυλισμούς, τους μόνιμους εξόριστους που έχουν στερηθεί τη γη και την ταυτότητά τους, αυτή η προσέγγιση χαρακτηρίζεται προδοσία. Εξ ου και ο φόβος τους να βρεθούν κλεισμένοι σε στρατόπεδα συγκέντρωσης για άλλο μισό αιώνα, προδομένοι από τους ίδιους τους εκπροσώπους τους (κάτι που είναι πολύ οδυνηρό, μπορώ να σας πω), ενώ παράλληλα δέχονται επιθέσεις από ισραηλινές επιδρομές και παρασύρονται σε ένα πολιτικό παιχνίδι που δεν κατανοούν και του οποίου την πιθανή έκβαση δεν μπορούν να προβλέψουν.

Για άλλη μια φορά, το μέλλον καθορίζεται από το φόβο και των δύο πλευρών, βυθίζοντάς τους τυφλά σε μια σύγκρουση που γίνεται όλο και χειρότερη. Η εξέγερση του παλαιστινιακού λαού τρομάζει τους πολιτικούς στη Γάζα και τη Δυτική Όχθη. Πάνω απ' όλα, φοβίζεται τον Αραφάτ, γιατί δεν μπορεί να την ελέγξει. Τρομάζει την ισραηλινή κυβέρνηση, αλλά και τον ισραηλινό λαό και αυτό είναι το πιο σημαντικό. Βλέποντας τον εαυτό τους να δέχεται επίθεση στα ίδια τους τα σπίτια, όπου όλοι θέλουν να αισθάνονται ασφαλείς, απευθύνονται στους κυβερνήτες τους και απαιτούν αυστηρότερους ελέγχους και πιο συστηματική καταστολή. Ο κύκλος κλείνει.

Οι προβλέψεις δεν είναι δυνατές και θα μπορούσαν πάντα να διαψευστούν από απρόβλεπτα γεγονότα ούτως ή άλλως. Η εγκατάλειψη των ονείρων ενός λαού για ελευθερία, ενώ δέχεται επιθέσεις και καταστρέφεται από ένα θεοκρατικό κράτος, αφήνει μια πικρή γεύση στο στόμα. Μπορεί τόσο αίμα, τόσες θυσίες, τόσοι θάνατοι να ήταν μάταιοι; Μήπως παραπλανηθήκαμε για να επιλέξουμε την πλευρά που θα έπρεπε να υποστηρίξουμε στην περισσότερο ή λιγότερο ριζοσπαστική παρέμβασή μας, περισσότερο ή λιγότερο σε πρώτο πρόσωπο, και εξακολουθούμε να κοροϊδεύουμε τους εαυτούς μας σήμερα; Μήπως το πρόβλημα με το να βρούμε το θάρρος να επιτεθούμε στον μηχανισμό του ισραηλινού πολέμου (και πάλι οι Εβραίοι ή ένας φτωχός, κατατρεγμένος λαός που υπόκειται στους επεκτατικούς και στρατιωτικούς στόχους μιας ομάδας εγκληματιών στην εξουσία) είναι ότι το κάνουμε με λάθος τρόπο; Μήπως οι προηγούμενες προσπάθειες έχουν ως αποτέλεσμα μόνο τα γυαλιστερά κουμπιά της νέας παλαιστινιακής αστυνομίας ή τη βλοσυρή έκφραση στο πρόσωπο ενός Σεφαραδίτη Εβραίου που φωνάζει: «Πετάξτε τους όλους στη θάλασσα!»; Δεν ξέρω.

Αυτό το φυλλάδιο δεν επιχειρεί να δώσει απαντήσεις. Σκέφτηκα ότι θα ήταν πιο ενδιαφέρον να επανεξετάσουμε απλώς το πρόβλημα.

Κρατούσα αυτές τις αμφιβολίες στην καρδιά μου τα τελευταία δέκα χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων γράφτηκαν πολλά από τα παρακάτω κομμάτια, και μερικές φορές κοίταζα τον νυχτερινό ουρανό και ξεχώριζα ένα προς ένα τα αστέρια των περασμένων εποχών. Το φως τους συνεχίζει να λάμπει ανενόχλητο στον ανθρώπινο πόνο.

Alfredo M. Bonanno

Κατάνια, 17 Δεκεμβρίου 1997

Ο πυρήνας ενός προβλήματος που δεν μπορεί να επιλυθεί

Δικαιολογίες για ένα θεοκρατικό κράτος

Όταν η Βρετανία άρχισε να επανεγκαθιστά τους Εβραίους στην Παλαιστίνη το 1917, ήταν ήδη σαφές από τις δηλώσεις σε ένα υπόμνημα του λόρδου Balfour, ότι τα

συμφέροντα του διεθνούς σιωνισμού ήταν πολύ πιο σημαντικά από την τύχη «70.000 Αράβων με όλες τις επιθυμίες και τις προκαταλήψεις τους».

Εκείνη η στιγμή, σηματοδότησε την αρχή της συνεχιζόμενης κατοχής της παλαιστινιακής γης και της δημιουργίας μιας «εθνικής εβραϊκής πατρίδας», η οποία ανοικοδομήθηκε με βάση τις ιστορικές και θρησκευτικές γραμμές. Το 1935 ζούσαν ήδη 400.000 Εβραίοι στην Παλαιστίνη σε σύγκριση με 900.000 Άραβες. Όταν το Ισραήλ ιδρύθηκε ως τέτοιο το 1948, άρχισαν οι συγκρούσεις, οι διώξεις και η μαζική έξοδος των Αράβων. Σε όλους τους Εβραίους μετανάστες, υποσχέθηκαν όχι μόνο υπηκοότητα, αλλά και ένα από τα σπίτια που είχαν αφήσει οι Άραβες όταν έφυγαν.

Η νέα κατασταλτική πολιτική που εισήγαγε το κράτος του Ισραήλ, αντικατέστησε την προηγούμενη πολιτική του hanlagh (περιορισμού), και αυτό απαιτούσε μια ηθική αιτιολόγηση, προκειμένου να πειστούν και πολλοί Εβραίοι που είχαν νιώσει από πρώτο χέρι την καταπίεση των Ναζί. Αυτή η αιτιολόγηση βρέθηκε στην έννοια της Shoah (καταστροφή). Όχι μόνο εκείνης που υπέστησαν οι Ναζί, αλλά και εκείνης που διαπερνά ολόκληρη την ιστορία του εβραϊκού λαού. Με αυτόν τον τρόπο, η πιο πρόσφατη καταστροφή, η εξόντωση από το Τρίτο Ράιχ, συνδέθηκε με τη γέννηση του κράτους του Ισραήλ: Shoah vetekumah (καταστροφή και αναγέννηση).

Ένας άλλος μύθος επανήλθε επίσης στην κυκλοφορία, αυτός του ηρωισμού (vagevurah), που συμβολίζεται από την εξέγερση του γκέτο της Βαρσοβίας. Χρησιμοποιήθηκε για να δικαιολογήσει την εξέγερση ενάντια σε μια νέα πιθανή καταστροφή (την επιστροφή των Αράβων στην πατρίδα τους), και προέκυψε η έννοια Shoah Vugevurah, καταστροφή και ηρωισμός.

Τα στοιχεία αυτά συνδυάστηκαν με πολλούς τρόπους στο σιωνιστικό κίνημα. Τροφοδοτούμενα από την ακροδεξιά προπαγάνδα και τον θρησκευτικό φανατισμό, οδήγησαν σε ένα δολοφονικό μείγμα, που έμελλε να σαρώσει τον εξισωτικό ενθουσιασμό ενός σημαντικού μέρους των πρώτων μεταναστών στη Γη του Ισραήλ.

Η αραβική άρνηση

Μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, οι Παλαιστίνιοι Άραβες δεν ήθελαν να κυβερνώνται ούτε από τους Βρετανούς ούτε από τους νεοφερμένους Σιωνιστές. Η άρνηση αυτή αφορούσε (και εξακολουθεί να αφορά) τη διαχείριση της ζωής τους από ένα κράτος, είτε αυτό ήταν βρετανικό είτε ισραηλινό. Ήθελαν να σχηματίσουν μια παλαιστινιακή κοινότητα, αποτελούμενη από τις διάφορες αραβικές πραγματικότητες της περιοχής. Ωστόσο, δεν αντιτάχθηκαν στην εγκατάσταση κοινοτήτων που διέφεραν από τη δική τους, όπως συνέβη το 1920 με τους Αρμένιους που διέφυγαν από τις διώξεις των Τούρκων. Αυτό που δεν ήθελαν και δεν θέλουν είναι να τους κυριαρχήσει ένα ισραηλινό (ή βρετανικό) κράτος.

Για το λόγο αυτό, οι Παλαιστίνιοι δεν αντιτάχθηκαν στην εγκατάσταση Εβραίων, τουλάχιστον όχι μέχρις ότου αυτή πήρε τη μορφή ενός σιωνιστικού πολιτικού κινήματος με στόχο την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ. Και όσο μεγαλύτερη γινόταν η αντίσταση των Αράβων, τόσο πιο φανερό εμφανιζόταν το σχέδιο ενός εβραϊκού κράτους πίσω από τις εξισωτικές θεωρίες των ελεύθερων, ομοσπονδιακών αγροτικών κοινοτήτων.

Εσωτερική αντιπολίτευση

Υπήρχε πάντα αντιπολίτευση στο εσωτερικό του σιωνιστικού κινήματος, συμπεριλαμβανομένης μιας τάσης που θέλει να εγκαθιδρύσει ένα είδος ελευθεριακού σοσιαλισμού στη Μέση Ανατολή, ιδίως στο Ισραήλ και η οποία εξακολουθεί να υπάρχει σήμερα με τη μία ή την άλλη μορφή. Αυτή η τάση είναι ενάντια στο σύνταγμα του εβραϊκού κράτους. Προέκυψε από την ιδέα μιας πιθανής συνεργασίας μεταξύ Αράβων και Ισραηλινών και υποδείκνυε μια σύγκρουση που ήταν πιο πραγματική από την αφηρημένη που βασιζόταν στην εθνικιστική αντίθεση (και είχε τόσο τρομερές συνέπειες).

Το ζητούμενο ήταν να γίνει διάκριση μεταξύ του μοντέλου μιας κολεκτιβοποιημένης, ελεύθερης κοινωνίας (τουλάχιστον προοπτικά) που βασίζεται στην παραγωγική

δομή των κιμπούτζιμ, και του καταπιεστικού μοντέλου της κοινωνίας που βασίζεται στον κρατικό καπιταλισμό σοβιετικού τύπου. Στην πραγματικότητα, μια ελεύθερη, αυτοδιαχειριζόμενη, αντικρατική ένωση παραγωγών, εξακολουθεί να είναι ο μόνος τρόπος για να βρεθεί λύση στο πρόβλημα της Μέσης Ανατολής.

Ανεπαρκής γνώση του προβλήματος

Λίγα πράγματα είναι γνωστά για το παλαιστινιακό πρόβλημα στην Ευρώπη, ή για το ισραηλινό πρόβλημα. Λίγα είναι γνωστά για τις πολλές πτυχές όλων των τομέων που εμπλέκονται στην πολιτική και κοινωνική σύγκρουση, από το Ιράν μέχρι τον Λίβανο, από τη Συρία μέχρι την Αίγυπτο- όπως λίγα είναι γνωστά και για τους δύο λαούς που βρίσκονται αντιμέτωποι στην Παλαιστίνη και το Ισραήλ.

Οι ειδήσεις για τους Παλαιστίνιους είναι πάντα μολυσμένες με ιδεολογικές προκαταλήψεις. Όσα γνωρίζουμε έχουν δοθεί από επίσημους Παλαιστίνιους εκπροσώπους που μιλούν και ενεργούν σαν κρατική κυβέρνηση, οπότε δεν είναι πολύ αξιόπιστοι.

Η άφιξη των Εβραίων ήταν αναμφίβολα μια διπλωματική και στρατιωτική επιχείρηση, αλλά θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι πριν από τον πόλεμο, οι Παλαιστίνιοι βρίσκονταν υπό τουρκική κυριαρχία, οπότε δεν ήταν εντελώς αντίθετοι με αυτή την άφιξη. Στην αρχή φάνηκε ότι θα μπορούσε να βοηθήσει στην αντίσταση κατά της κυριαρχίας, της οποίας ηγείτο το κόμμα των νεαρών Τούρκων. Φυσικά, αυτό δεν δικαιολογεί τη συμπεριφορά του ισραηλινού κράτους και την ανάγκη του για στρατιωτική επέκταση και βίαιη κατοχή. Μας βοηθά όμως να κατανοήσουμε την επιθυμία των Παλαιστινίων να απελευθερωθούν από κάθε κυριαρχία, όποια κι αν είναι αυτή, χθες οι Τούρκοι, σήμερα το Ισραήλ.

Σήμερα έχει δοθεί μεγάλη έμφαση στο κοινό «σημιατικό» στοιχείο, αλλά πρέπει να καταλάβουμε ότι αυτό σημαίνει ελάχιστα, πέρα από το γεγονός ότι οι λαοί αυτοί

σχετίζονται γλωσσικά. Αυτό είναι επίσης αμελητέο σήμερα, καθώς τα σύγχρονα εβραϊκά προφέρονται με εξασθενημένους λαρυγγικούς ήχους, επομένως έχουν δυτικοποιηθεί. Όσοι την προφέρουν με τους κλασικούς γλωσσοδέτες (κοντά στα αραβικά), όπως για παράδειγμα οι Εβραίοι από την Υεμένη, θεωρούνται «χωρικοί» και καθυστερημένοι.

Οι γνώσεις μας για τους Εβραίους είναι επίσης επιφανειακές. Γνωρίζουμε ελάχιστα για τον εβραϊκό πολιτισμό στην Ιταλία. Περισσότερη προσοχή δίνεται στον εβραϊσμό, αλλά αυτός είναι στενός και πολιτισμικός περισσότερο, σχεδόν αποκλειστικά το έργο μεγάλων Εβραίων συγγραφέων όπως ο Heine, ο Roth κ.λπ. ή ο Freud, που ανακαλύφθηκε πρόσφατα με αυτή την έννοια. Τα υπόλοιπα είναι κρυμμένα. Η εβραϊκή θρησκεία έχει κατασταλεί και κλειδωθεί σε ιερούς χώρους. Τώρα, όσον αφορά τον εβραϊσμό, καθώς η θρησκεία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον πολιτισμό, προκύπτει ότι και ο τελευταίος έχει καταπιεστεί. Γνωρίζουμε πολύ λίγα για τη σχέση μεταξύ θρησκείας και πολιτικής εξουσίας, τη λειτουργία του ραβίνου, τον πυρήνα της εβραϊκής θρησκείας που διεκδικεί τόσο μεγάλο χώρο στη συνείδηση του ισραηλινού λαού. Δεν είναι τυχαίο, για παράδειγμα, ότι η Μισνά και τα δύο Ταλμούδ δεν έχουν εκδοθεί ποτέ στην Ιταλία.

Η ιδέα που έχουμε λοιπόν για τον Εβραίο είναι συχνά αυτή που μας έχει δοθεί από την αντισημιτική εικονογραφία.

Η αμφισημία της κατοχής

Μια από τις πρώτες και πιο επιτυχημένες στρατιωτικές επιχειρήσεις του Ισραήλ ονομάστηκε «Fait accompli» (τετελεσμένο γεγονός) και όταν εξετάζεται υπό το πρίσμα των μετέπειτα γεγονότων, δείχνει ξεκάθαρα τη νοοτροπία των πρώτων πρωτοπόρων: ανδρών, γυναικών και παιδιών που είχαν λίγα να χάσουν και πολλά να κερδίσουν. Ήταν (και σε ορισμένες περιπτώσεις εξακολουθούν να είναι) υπερήφανοι για το γεγονός ότι ήταν έτοιμοι να σφαγιαστούν, αν και στην πραγματικότητα έχουν πλέον γίνει οι σφαγείς.

Η φρίκη του να περνάς από τη μια πλευρά αυτού του τρομερού οδοφράγματος στην άλλη δεν τους αγγίζει καν. Πρέπει να επισημανθεί ότι ο ισραηλινός λαός, έχει αποκτήσει το φυσικό δικαίωμα να ζει ανενόχλητος στο έδαφός του, ανεξάρτητα από την καταγωγή του ως λαού ή από το ίδιο το έδαφος. Αυτό είναι ένα από τα κύρια σημεία της παρούσας ανάλυσης και πιστεύω, οποιουδήποτε αγωνίζεται στο πλευρό του παλαιστινιακού λαού, χωρίς αυτός να γίνεται εχθρός του ισραηλινού λαού. Ξεκινώντας από την κατοχύρωση ενός τέτοιου φυσικού δικαιώματος, μπορούμε να εξετάσουμε μια κατοχή που έλαβε χώρα μαζικά γύρω στο 1947 και να τη διακρίνουμε από εκείνη που έλαβε χώρα αργότερα στα εδάφη της Δυτικής Όχθης και της Γάζας.

Η προπαγάνδα του ισραηλινού κράτους, τείνει να συγχέει αυτές τις δύο κατοχές, επιτρέποντας στους κληρονόμους του σιωνισμού να υιοθετήσουν τη στάση των ιδρυτών και να προπαγανδίσουν περαιτέρω την ασάφεια του Eretz Israel. Οι σημερινοί σιωνιστές, που έβλεπαν τους εαυτούς τους να υποβιβάζονται από την ιστορία στη νοσταλγία, βρίσκονται τώρα ως αποικιοκράτες. Ποια είναι η διαφορά γι' αυτούς τους ανθρώπους μεταξύ της κατοχής της Γιάφα και της κατοχής της Χεβρώνας;

Πέρα από τις σιωνιστικές προθέσεις (μέρος του επίσημου σιωνισμού) για την άμεση οικοδόμηση του συγκεντρωτικού κράτους, μου φαίνεται ότι υπάρχει μια θεμελιώδης διαφορά. Οι αρχικές καταλήψεις καθορίστηκαν κυρίως από την άφιξη των Luftmenschen, περιπλανώμενων ανδρών που είχαν αναγκαστεί να κάνουν ανειδίκευτη εργασία ή να αναλάβουν χαμηλόμισθες δουλειές κατά τη διάρκεια της εξορίας τους και οι οποίοι είχαν φτάσει στη «γη της επαγγελίας». Στην πραγματικότητα, θα μπορούσαν να περιοριστούν στο να ζουν πλάι-πλάι με τους Άραβες και να καλλιεργούν τη γη σε κοινότητες και ελευθεριακές σοσιαλιστικές συλλογικότητες. Παρ' όλα τα προβλήματα που σχετίζονταν με την εισροή μιας μεγάλης μάζας ξένων, επρόκειτο ωστόσο για μια κατοχή από εργάτες, οι οποίοι αφοσιώθηκαν αποκλειστικά στην καλλιέργεια της γης και στη συνέχεια επέκτειναν την παραγωγή και σε άλλους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Η κατοχή της Γάζας και της Δυτικής Όχθης είναι εντελώς διαφορετική. Οι νέοι κατακτητές δεν έχουν τη δικαιολογία των ιδανικών των πατέρων τους, όσο αμφιλεγόμενα και αν ήταν αυτά. Τους προσέκλυσε το πεζό δέλεαρ των μεγάλων διαμερισμάτων σε χαμηλές τιμές, μόλις είκοσι λεπτά από την Ιερουσαλήμ ή μια ώρα από το Τελ Αβίβ, το απεριόριστο φτηνό εργατικό δυναμικό (οι κάτοικοι των αραβικών γκέτο) και η δυνατότητα να μην εργάζονται πλέον ή να μην είναι chaluzim (πρωτοπόροι) αλλά να γίνουν αποικιοκράτες που εκμεταλλεύονται την εργασία άλλων ανθρώπων, την εργασία φτωχών ανθρώπων χωρίς πόρους και χωρίς μέλλον.

Η αιτιολόγηση

Όλα αυτά δικαιολογούνται με την επίκληση της κατάστασης ανάγκης. Καμία εναλλακτική λύση: Δεν έχουμε άλλη επιλογή! Αυτή η ιδεολογία υποστηρίζεται τώρα από την ισραηλινή κυβέρνηση. Τη συμμαρίζει επίσης η αριστερά αυτού του πολιτικού σχηματισμού, μαζί με την ιδεολογία της απαισιοδοξίας, μια θεμελιώδη πτυχή της εβραϊκής κουλτούρας που δεν την καταλαβαίνουμε, επειδή δεν την γνωρίζουμε. Πρόκειται για μια ιστορική απαισιοδοξία, την πεποίθηση ότι μια αρχέγονη κατάρα βαραίνει τον λαό του Ισραήλ, έτσι ώστε ό,τι κι αν κάνει, να ανταγωνίζεται από όλες τις πλευρές και να μένει σε πλήρη απομόνωση.

Φυσικά, αυτή η ιδεολογία μπορεί να αναχθεί στα χιλιάδες χρόνια απομόνωσης των Εβραίων και στους διωγμούς που υπέστησαν. Στην πραγματικότητα, όμως, καθιστά τις πολιτικές του ισραηλινού κράτους ακραίες και ανεύθυνες και καθιστά το ίδιο το ισραηλινό κράτος ακόμη πιο επικίνδυνο από οποιοδήποτε άλλο.

Η οικονομική κατάσταση

Το κράτος του Ισραήλ έχει τις υψηλότερες κατά κεφαλήν στρατιωτικές δαπάνες στον κόσμο εδώ και δεκαετίες. Αυτό σημαίνει πολλά. Οι τιμές αυξάνονται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς κάθε χρόνο, το ισοζύγιο πληρωμών είναι χρεωμένο με δισεκατομμύρια δολάρια και αντιπροσώπευε περισσότερο

από το μισό του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος το 1994. Ο κρατικός προϋπολογισμός ισούται σχεδόν πάντα με το εθνικό προϊόν, αν δεν το υπερβαίνει κατά πολύ. Το κράτος του Ισραήλ μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του μόνο χάρη στα ξένα κεφάλαια.

Η αδυναμία πληρωμής των εισαγωγών του, έχει καταστήσει αδύνατη οποιαδήποτε διοικητική αυτονομία, εξ ου και η πλήρης εξάρτηση από τις ΗΠΑ. Παλαιότερα ήταν διαφορετικά, αλλά μετά τον πόλεμο του Ιουνίου 1967 και στη συνέχεια και πάλι μετά τον πόλεμο του Οκτωβρίου 1973, η εξάρτηση αυξήθηκε. Ο πληθωρισμός κατά τα έτη 1977-1978 κατανάλωσε σχεδόν όλους τους πόρους της χώρας.

Λόγω της σιωνιστικής του κουλτούρας, το Ισραήλ είναι υποχρεωμένο να παρέχει ένα σπίτι και ένα βασικό βιοτικό επίπεδο (κοινωνική ασφάλιση, ιατρική περίθαλψη κ.λπ.) σε όλους όσοι πηγαίνουν εκεί ως Εβραίοι. Αυτό συνδέεται με τεράστιο κόστος που είναι δυσανάλογο με τις πραγματικές οικονομικές δυνατότητες της χώρας. Τα ιδεολογικά κίνητρα κυριαρχούν στις οικονομικές αποφάσεις. Η ανάγκη εγγύησης της ασφάλειας της χώρας είναι ένας άλλος λόγος για τον οποίο δεν υπάρχουν μέτρα αμιγώς οικονομικής πολιτικής. Καθώς η χώρα βρίσκεται διαρκώς στα πρόθυρα του πολέμου, δεν μπορούν να ληφθούν οικονομικά μέτρα που είναι πολύ αυστηρά και θα αποκάλυπταν την ταξική δομή της ισραηλινής κοινωνίας.

Αν και αυτή υπάρχει, πρέπει να διατηρηθεί υπό «ιδεολογικό έλεγχο». Οι στρατιωτικές δαπάνες αντιπροσωπεύουν περίπου το 30% της συνολικής παραγωγής, ενώ σε άλλες βιομηχανικές χώρες δεν ξεπερνούν το 18% σε ακραίες περιπτώσεις. Ο στρατός αντιπροσωπεύει το 15% του εθνικού προϊόντος και το 20% του ενεργού πληθυσμού. Κάθε άνδρας μεταξύ 22 και 55 ετών είναι υποχρεωμένος να υπηρετεί ένα μήνα το χρόνο στις εφεδρικές μονάδες του στρατού, μια πρακτική που οδηγεί σε ανυπολόγιστες ζημιές όσον αφορά το βιομηχανικό και παραγωγικό κόστος. Το Ισραήλ δεν υποστηρίζεται μόνο από τις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά λαμβάνει επίσης κονδύλια από την εβραϊκή διασπορά.

Αυτά εκτιμάται ότι ανέρχονται σε περίπου 500 εκατομμύρια δολάρια ετησίως. Σε αυτά προστίθενται οι πληρωμές για το διεθνές ισραηλινό δάνειο, το οποίο προέρχεται κυρίως από τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Κοινωνικές διαφορές

Αν και το Ισραήλ είναι ένα θεοκρατικό κράτος με πολύ ισχυρά «ιδεαλιστικά» και ιδεολογικά κίνητρα, υπάρχουν σημαντικές εσωτερικές διαιρέσεις που βασίζονται σε ταξικές διακρίσεις.

Η κύρια διαφορά είναι μεταξύ των Σεφαραδιτών και των Ασκενάζι Εβραίων. Οι πρώτοι, που αναφέρονται επίσης ως «μαύροι» σε αντίθεση με τους «λευκούς», προέρχονται από το Μαρόκο, την Αίγυπτο, την Αλγερία, το Ιράκ, την Τυνησία, τη Συρία, την Υεμένη κ.λπ. Υποφέρουν από βαθιές φυλετικές διακρίσεις από τους Ασκενάζι Εβραίους της Δύσης, οι οποίοι αισθάνονται ισχυροί κυρίως από το γεγονός ότι υπέστησαν την καταστροφή του Ολοκαυτώματος. Ο αριθμός των Σεφαραδιτών αυξήθηκε, αφότου αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις χώρες καταγωγής τους μετά την όξυνση της αραβοϊσραηλινής σύγκρουσης. Προέρχονταν από μια κουλτούρα που διέφερε θεμελιωδώς από εκείνη της Δύσης και είχαν μεγαλύτερη κλίση προς την κοινωνικοποίηση της παραγωγής και την αποδοχή των κοινοτικών αξιών. Ήρθαν όμως σε μια εποχή που αυτές οι αξίες, οι οποίες υπήρχαν από καιρό στην ισραηλινή κοινωνία, εκτοπίζονταν γρήγορα από τις απαιτήσεις της στρατιωτικοποίησης και της αναγκαστικής αστικοποίησης. Ως εκ τούτου, μεταφέρθηκαν στις πόλεις, υποβλήθηκαν σε ταχεία, αναγκαστική δυτικοποίηση και τελικά υπέστησαν διακρίσεις σε πολιτιστικό και γλωσσικό επίπεδο.

Σήμερα αποτελούν τα φτωχότερα στρώματα της ισραηλινής κοινωνίας και είναι οι πιο ακραίοι στο μίσος τους για τους Άραβες, ιδίως τους Παλαιστίνιους, από τους οποίους φοβούνται αντίποινα για την επίθεση που υπέστησαν στις χώρες που εγκατέλειψαν. Ο μεγαλύτερος φόβος τους είναι ότι αν επιτευχθεί συμφωνία με τους Παλαιστίνιους, θα τους στείλουν πίσω στις χώρες καταγωγής τους, όπου δεν θα έχουν πλέον ρίζες και θα τους κλείσουν αμέσως σε

στρατόπεδα συγκέντρωσης ή θα τους σφαγιάσουν μαζικά.

Δεδομένου ότι η κυρίαρχη ιδεολογία βασίζεται στη θρησκεία και τον μυστικισμό, μια κοινωνική εξέγερση του προηγμένου βιομηχανικού τύπου θα ήταν αδιανόητη: Οι μαζικές διαδηλώσεις, οι συγκρούσεις με την αστυνομία, οι κινητοποιήσεις κ.λπ. δεν μοιάζουν πουθενά αλλού. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει αντιπολίτευση στη σημερινή κατάσταση στα κατεχόμενα εδάφη.

Υπήρξαν επίσης διάφορες προσπάθειες στον τομέα των παράνομων δομών, όπως για παράδειγμα η Ma'atz, η οποία πραγματοποίησε πράξεις σαμποτάζ για να ακουστεί η διαμαρτυρία στις φτωχότερες περιοχές. Οι παράνομες δραστηριότητες με την παραδοσιακή έννοια του όρου, έχουν επίσης αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Το ίδιο ισχύει και για το μικροεγκλημα και τον χουλιγκανισμό στα γήπεδα, που μιμούνται τις μεγάλες μητροπόλεις.

Χαρακτηριστικό των φτωχών γειτονιών της πρωτεύουσας, είναι ακριβώς το αίσθημα απογοήτευσης και το ανούσιο της ζωής, ιδίως μεταξύ των νέων.

Όλα φαίνονται αρκετά αντιφατικά. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι αδύνατο να τονωθεί ένας μαζικός αγώνας που θα ανακτήσει τις αρχικές αξίες του ελευθεριακού σοσιαλισμού. Ίσως είναι απαραίτητο να επανεξετάσουμε τις διδασκαλίες των θεωρητικών του κοινοτιστικού εβραϊσμού, όπως του Martin Buber.

Πρακτική στάση

Αλλά σε μια κατάσταση πολύ σκληρού αγώνα, όπως αυτή της Παλαιστίνης, δεν μπορούμε να περιοριστούμε στο να προτείνουμε τα βιβλία του Buber ή του Kropotkin ως λύση στο πρόβλημα. Είναι απαραίτητο να κάνουμε περισσότερα. Νομίζω ότι ο υπ' αριθμόν ένα εχθρός, το κύριο εμπόδιο που πρέπει να ξεπεραστεί, είναι σήμερα το κράτος του Ισραήλ. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να στηρίξουμε τον αγώνα του παλαιστινιακού λαού.

Θεωρώ επίσης ότι ένας δυνητικός εχθρός του παλαιστινιακού λαού και του ισραηλινού λαού, είναι η PLO και το υπό διαμόρφωση παλαιστινιακό κράτος. Γι' αυτό δεν υποστήριξα ποτέ την PLO και τις κρατικιστικές της θέσεις. Επομένως, είναι απαραίτητο να είμαστε εναντίον τόσο του ισραηλινού κράτους όσο και του παλαιστινιακού.

Είναι απαραίτητο να υποστηρίξουμε τη συγκρότηση μιας ομοσπονδίας εργατικών κοινοτήτων, τόσο των Παλαιστινίων όσο και των Ισραηλινών, ελεύθερων να ομοσπονδιοποιηθούν όπως επιθυμούν, να δώσουν στον εαυτό τους προγράμματα, να κάνουν τις δικές τους οργανωτικές και παραγωγικές επιλογές, πέρα από την ωμή παρέμβαση των μεγάλων κρατών, ιδιαίτερα των ΗΠΑ.¹

Πρακτική και ιδεατή, καθώς και παραγωγική και πολιτιστική συνεργασία είναι απαραίτητη, μεταξύ του παλαιστινιακού και του ισραηλινού λαού, για να δοθεί ένα τέλος σε μια σύγκρουση έθνους και φυλής που δεν έχει λόγο ύπαρξης, δεδομένου ότι, σε αυτά τα εδάφη, υπάρχει χώρος και για τους δύο λαούς, με τις διαφορές τους σε φυλή, πολιτισμό, θρησκεία και παραδόσεις. Είναι απαραίτητο να είμαστε στο πλευρό του παλαιστινιακού λαού, αλλά και στο πλευρό του ισραηλινού λαού, ιδιαίτερα των πιο αποκληρωμένων και φτωχών από αυτούς, τους οποίους μια διεθνής πολιτική τεράστιων συμφερόντων ωθεί στην αμοιβαία σφαγή.

["I nodi di un problema senza soluzione", δημοσιευμένο στο ProvoCazione no.19, Φεβρουάριος 1989, σελίδες 6-7 με τίτλο "Palestina"].

---

1 Σημ. μ.ο. wormhole: θεωρούμε ότι αυτή η παραγραφος έχει σχέση με το κείμενο WAITING FOR THE MASSACRE των Mustapha Khayati - Lafif Lakhdar που δημοσιεύτηκε λίγο πριν τον Μαύρο Σεπτέμβρη, όσον αφορά την σχέση των Φενταγίν (Fedayeen) και τα εργατικά συμβούλια.

Οι Παλαιστίνιοι συνεχίζουν να πεθαίνουν

Το γεγονός ότι ο παλαιστινιακός λαός συνεχίζει να πεθαίνει καθημερινά δεν αποτελεί πλέον είδηση σε κανένα μέρος του κόσμου.

Μερικές γραμμές πνίγονται στη θάλασσα των νέων προβλημάτων, μερικά από τα οποία, δυστυχώς, καταγράφουν σφαγές ακόμη μεγαλύτερης διάστασης σε άλλα μέρη του κόσμου. Το αγαπημένο σπορ του ανθρώπου παραμένει η δολοφονία και ο πόλεμος.

Δεδομένου ότι δεν μπορούμε να ενδιαφερθούμε για όλα όσα συμβαίνουν στον κόσμο, συχνά εστιάζουμε την προσοχή μας σε μια συγκεκριμένη κατάσταση και προσπαθούμε να κάνουμε κάτι σε επίπεδο πληροφόρησης, αν μη τι άλλο. Με άλλα λόγια, προσπαθούμε να αποκαταστήσουμε τη ζημιά που προκλήθηκε από την παραπληροφόρηση στον Τύπο.

Όσον αφορά το Παλαιστινιακό ζήτημα, πρέπει να τονίσουμε τη σημασία ενός εξεγερτικού αγώνα που θέτει σε μεγάλη δυσκολία έναν από τους ισχυρότερους στρατούς του κόσμου.

Αυτή η πεισματική επιθυμία για ελευθερία έχει διαστρεβλωθεί από τη σιωνιστική προπαγάνδα, πράγμα φυσιολογικό. Αλλά έχει επίσης διαστρεβλωθεί από την προπαγάνδα όλων εκείνων που, ενώ ισχυρίζονται ότι είναι εραστές της ελευθερίας και της αλήθειας, δεν αντιλαμβάνονται ότι εκείνοι που βρίσκονται αντιμέτωποι με οπλισμένα τανκς ή που βρίσκονται κλεισμένοι σε ένα γκέτο και υπόκεινται σε συνεχείς βομβαρδισμούς, δεν έχουν πολύ χρόνο για να σκεφτούν τις μεγάλες αρχές της αλήθειας και της ελευθερίας. Πρώτα απ' όλα, πρέπει να επιτεθούν για να επιβιώσουν. Πρέπει να αμυνθούν γιατί τους σκοτώνουν. Δεν μπορούν να περιμένουν τους αρχιερείς της πολιτιστικής έρευνας να βρουν έναν τρόπο να εξηγήσουν τους βαθύτερους λόγους που κρύβονται πίσω από την κίνηση των τανκς.

Οι εκθέσεις για το παλαιστινιακό πρόβλημα ήταν συχνά αυτού του τύπου, άρθρα που αποσκοπούσαν στην αποστασιοποίηση και στην επισήμανση αμοιβαίων

δικαιωμάτων και λαθών, προκειμένου να εκτρέψουν τη δυνατότητα ενός αγώνα αλληλεγγύης εδώ και τώρα, στα απλά και απλοϊκά βάθη της πολιτιστικής συζήτησης. Δεν λείπουν οι συνεργατικές και ειρηνιστικές θέσεις, ακόμη και στην Παλαιστίνη. Χλιαρή αμφισβήτηση, έτοιμη να κάνει τα πάντα για να αφήσει τα πράγματα ως έχουν, για να επιτρέψει στους Εβραίους να επεκτείνουν περαιτέρω τους οικισμούς τους και στους Παλαιστίνιους να συνεχίσουν να ζουν σε γκέτο.

Αλλά στο πεδίο του πραγματικού αγώνα, οι Παλαιστίνιοι συνεχίζουν να πεθαίνουν, ενώ από την άλλη πλευρά, πίσω από την ανυπέρβλητη θωράκιση των αρμάτων τους, οι διωκόμενοι του χθες εφαρμόζουν τις ίδιες μεθόδους με τους πρώην διώκτες τους: καταστρέφουν τα σπίτια των υπόπτων, βασανίζουν στις φυλακές και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, απελαύνουν, σκοτώνουν στους δρόμους κ.λπ. Ο τρόπος με τον οποίο οι Παλαιστίνιοι αντιμετωπίζουν τη συνεργασία με τον εχθρό, φαίνεται από τη μεταχείριση που επιφυλάσσεται σε όσους συνεργάζονται με τον ισραηλινό στρατό. Σε διάστημα λίγων ημερών, στα τέλη Αυγούστου [1988], τέσσερις άνθρωποι σκοτώθηκαν επειδή ήταν πληροφοριοδότες που πληρώνονταν από το Ισραήλ. Λίγες ημέρες αργότερα, ένας πέμπτος τεμαχίστηκε με τσεκούρι.

Δραστικά μέτρα, φυσικά, αλλά δίνουν μια ιδέα για το τι περνούν αυτοί οι άνθρωποι.

Όταν φτάνεις σε ορισμένα επίπεδα, ακόμη και τα αισθήματα οίκτου και ανθρωπιάς αρχίζουν να εξαφανίζονται.

["I Palestinesi continuano a morire", δημοσιευμένο στο *ProvocAzione* αρ. 16, Σεπτέμβριος 1988, σελίδα 8]

Ενάντια στους Ισραηλινούς αποικιοκράτες

Μια αυθόρμητη εξέγερση από Παλαιστίνιους φοιτητές και εργάτες ξέσπασε στη Λωρίδα της Γάζας στα κατεχόμενα εδάφη [1987] ενάντια στους Ισραηλινούς αποικιοκράτες. Απευθυνόταν ιδιαίτερα στους ιδιοκτήτες των βιομηχανιών και τους διαχειριστές της κατοχικής οικονομίας και

φυσικά, στον εχθρικό στρατό. Σε σύντομο χρονικό διάστημα, στήθηκαν οδοφράγματα και πετάχτηκαν πέτρες εναντίον Ισραηλινών στρατιωτών και πολιτών.

Οι στρατιώτες και οι πολίτες (οι αποικιοκράτες της κατοχής) απάντησαν με όπλα, ρίχνοντας πυροβολισμούς που ορίστηκαν ως εκφοβιστικοί. Το αποτέλεσμα: ένας Παλαιστίνιος σκοτώθηκε και δύο τραυματίστηκαν. Μια φοιτήτρια σκοτώθηκε ενώ πραγματοποιούσε οδόφραγμα κατά των Εβραίων κατοίκων της περιοχής, μαζί με άλλες πενήντα κοπέλες από ένα γυναικείο κολέγιο στο Manfulati.

["Contro i coloni israeliani ", που δημοσιεύθηκε στο PronocAzione αρ. 9, Νοέμβριος 1987, σελίδα 16 με τίτλο "A Gaza i Palestinesi insorgono contro i coloni israeli"].

Η φρίκη του εθισμού στον τρόμο

Το να συνηθίσεις τον τρόμο είναι πολύ πιο εντυπωσιακό από τον ίδιο τον τρόμο. Η αγανάκτηση ξεθωριάζει και σιωπά και όλα μοιάζουν φυσιολογικά. Αυτό συμβαίνει με την καταστολή των Παλαιστινίων στα κατεχόμενα εδάφη. Ένας από τους λόγους αυτής της αργής αλλά σταθερής εξοικείωσης είναι ότι η παλαιστινιακή εξέγερση, με τις πέτρες και τα αυτοσχέδια όπλα, «δεν είναι πλέον είδηση».

Ένας άλλος λόγος είναι η αποδοχή, από περισσότερες από μία πλευρές, των αιτιών της σύγκρουσης. Αυτοί που τάσσονται στο πλευρό των Παλαιστινίων αντιτίθενται σε αυτούς που τάσσονται στο πλευρό των Ισραηλινών. Πολλοί ελπίζουν, μερικές φορές με καλή πίστη, ότι τα πράγματα θα διευθετηθούν με τον καιρό και ότι όλα θα λυθούν μόνα τους.

Όπως κι αν καταλήξουν αυτά τα «πράγματα» και όποια λύση κι αν επιλεγεί, τίποτα στον κόσμο δεν θα μπορέσει να εξαλείψει τη φρίκη των τελευταίων μηνών [1989], τη φρίκη του μάρτυρα που έγινε εκτελεστής, του διωκόμενου που έγινε διώκτης.

Όποια και αν είναι η ικανότητα των υπερασπιστών του Ισραήλ - και ξέρουμε ότι υπάρχουν αρκετοί αναρχικοί ανάμεσά τους - δεν μπορούμε να ξεχάσουμε το παλαιστινιακό μωρό που σκοτώθηκε με αέριο από ισραηλινούς στρατιώτες στον προσφυγικό καταυλισμό Χαν Γιουνίς. Δεν μπορούμε να ξεχάσουμε το πεντάχρονο παιδί που σκοτώθηκε στη Ναμπλούς από πλαστικές σφαίρες ή το 14χρονο αγόρι που σκοτώθηκε λίγες μέρες νωρίτερα ενώ έπαιζε μπροστά από το σπίτι του, επίσης πυροβολημένο από τον ισραηλινό στρατό κατοχής. Για να μην αναφέρουμε τις ομάδες θανάτου των εποίκων που βγαίνουν τη νύχτα και δολοφονούν νεαρούς Παλαιστίνιους που θεωρούνται υπεύθυνοι για την εξέγερση.

Υπό αυτές τις συνθήκες, το μόνο που μας εκπλήσσει είναι η περίεργη επιμονή στην προσπάθεια απόκρυψης της ευθύνης. Μπορούμε να δούμε πώς συμβαίνει αυτό σε πολιτικό επίπεδο, αλλά δεν μπορούμε να δούμε πώς μπορεί να συμβαίνει σε επίπεδο συντρόφων που θα έπρεπε να δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία στην υπεράσπιση των διωκόμενων, αφήνοντας στην άκρη τις λεπτές διακρίσεις στην απόδοση ευθυνών.

[L'orrore dell'abitudine all'orrore", δημοσιευμένο στο *ProvocAzione* αρ. 17, Νοέμβριος 1988, σελίδα 4, με τίτλο " L'orrore "].

Μετά τον τρόμο, η αηδία

Δεν μου αρέσει να παραθέτω υλικό και ν' απαριθμώ όλες τις λεπτομέρειες των κατασταλτικών μέτρων που έλαβε το κράτος για να περιορίσει την εξέγερση των καταπιεσμένων. Είναι μια τυπικά αγγλοσαξονική επιτήδευση που δεν είναι πολύ χρήσιμη από την άποψη του «τι πρέπει να κάνουμε». Αυτή τη φορά, ωστόσο, πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνει μια εξαίρεση. Πιστεύω ότι ένας σύντομος κατάλογος των ιδιαίτερα αποτρόπαιων μέσων που χρησιμοποιούνται [1989] κατά της εξέγερσης των Παλαιστινίων στα κατεχόμενα εδάφη θα έπρεπε να βυθίσει σε βαθιά ανησυχία οποιονδήποτε με στοιχειώδη αξιοπρέπεια.

Οι κανονικές βόμβες δακρυγόνου, όπως αυτές που χρησιμοποιούνται στην Ιταλία, είναι εμπλουτισμένες με

χλωροακετοφαινόλιο, το οποίο είναι ήδη επικίνδυνο σε μια ορισμένη συγκέντρωση σε κλειστούς χώρους. Αυτές που χρησιμοποιούνται στην Παλαιστίνη είναι γεμάτες με διχλωρομπεζιλινίδιο, το οποίο είναι συχνά θανατηφόρο ακόμη και σε ανοικτούς χώρους, αν φτάσει σε συγκέντρωση 1Κ ανά 50 κυβικά μέτρα. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα παιδιά είναι περισσότερο εκτεθειμένα σε αυτόν τον κίνδυνο, ιδίως όταν είναι υποσιτισμένα, όπως συμβαίνει με πολλά παλαιστινιακά παιδιά.

Το παλιό κάνιστρο δακρυγόνου των δυόμισι κιλών έχει αντικατασταθεί από το 606 Jumbo, το οποίο χρησιμοποιεί τέσσερα κιλά αερίου, και το 303, το οποίο είναι κατασκευασμένο από σφαίρες από καουτσούκ που αναπηθούν όταν εκτοξεύονται, εξαπλώνουν το αέριο και καθιστούν αδύνατη τη συλλογή του. Σήμερα, ο ισραηλινός στρατός διαθέτει επίσης την έκδοση 909, η οποία μπορεί να εκτοξευθεί σε απόσταση 150 μέτρων, συνδυάζοντας την επίδραση του αερίου με εκείνη της κινητικής πρόσκρουσης της βόμβας στο σώμα του ατόμου που χτυπά.

Δεδομένου ότι τα θύματα είναι κυρίως ηλικιωμένοι, γυναίκες και παιδιά, είναι εύκολο να φανταστεί κανείς τις συνέπειες.

Οι σφαίρες από καουτσούκ, που έχουν ήδη δοκιμαστεί στη Βόρεια Ιρλανδία, χρησιμοποιούνται πλέον τακτικά στην Παλαιστίνη και έχουν προκαλέσει περισσότερους από 30 θανάτους τους τελευταίους 22 μήνες [Ιούνιος 1989]. Πρόκειται για σφαίρες από καουτσούκ που αντικαθιστούν τον μόλυβδο στα φυσίγγια κυνηγετικού όπλου 12, δηλαδή 18 χιλιοστών. Αυτές οι σφαίρες από καουτσούκ έχουν μερικές φορές μεταλλικό εσωτερικό και επομένως είναι σχεδόν πάντα θανατηφόρες σε απόσταση μικρότερη των 70 μέτρων.

Ένα πρόσφατα κατασκευασμένο μηχάνημα απαντά στις πέτρες που πετούν οι νεαροί Παλαιστίνιοι, με άλλες πέτρες, οι οποίες εκτοξεύονται σωρηδόν και σε μεγάλες ποσότητες.

Μια συσκευή που ονομάζεται «πλυντήριο», τοποθετημένη σε ένα θωρακισμένο όχημα, εκτοξεύει έναν πίδακα αφρού 200 λίτρων. Ο αφρός στερεοποιείται αμέσως, θάβοντας ζωντανούς όσους χτυπήθηκαν από τον ψεκασμό.

Οι αναγνώριστικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται πλέον από

ραδιοελεγχόμενα ελικόπτερα που μπορούν να πετάξουν σε χαμηλό ύψος χωρίς τον κίνδυνο, όπως τα κανονικά ελικόπτερα, να καταρριφθούν ακόμη και από δύο καλά στοχευμένες πέτρες.

Ένα ειδικό υπερ-ελαφρύ αεροσκάφος επιτήρησης έχει σχεδιαστεί για να παρακολουθεί την ύπαιθρο: ένα διθέσιο αεροπλάνο που κοστίζει λίγο πάνω από 12 εκατομμύρια ευρώ. Πετάει με ταχύτητα 180 χιλιομέτρων την ώρα και απαιτεί μόνο 16 ώρες εκπαίδευσης του πιλότου.

Χρησιμοποιούνται επίσης αεροσκάφη παρατήρησης με αυτόματο πιλότο. Πρόκειται για τηλεκατευθυνόμενα εναέρια μοντέλα εξοπλισμένα με βιντεοκάμερες που στέλνουν εικόνες στο κέντρο επιχειρήσεων. Ταξιδεύουν με ταχύτητα περίπου 75 χιλιομέτρων την ώρα και δεν πετούν για περισσότερο από 25 λεπτά.

Εκτός από αυτά τα εξαιρετικά εξελιγμένα μέσα, τα συνήθη μέσα τέθηκαν σε εφαρμογή αμέσως μόλις άρχισαν οι μάχες. Ένας από τους καλύτερα εξοπλισμένους στρατούς στον κόσμο προσπαθεί -και αποτυγχάνει- να συντρίψει έναν ανυπεράσπιστο λαό που εξεγείρεται πετώντας πέτρες. Χρησιμοποιήθηκαν όλες οι φρικαλεότητες της κλασικής γενοκτονίας: μαζικές απελάσεις, στρατόπεδα συγκέντρωσης, σφαγές χωρίς διακρίσεις, καταστροφή μεμονωμένων σπιτιών ή ολόκληρων ομάδων σπιτιών, πυροβολισμοί επί τόπου, βία, βιασμοί, επιθέσεις σε τζαμιά, επιθέσεις στον Ερυθρό Σταυρό, προσχεδιασμένες σφαγές, χρήση ομάδων θανάτου που αποτελούνται από εποίκους και στρατιώτες με πολιτικά ρούχα. Ο κατάλογος θα μπορούσε να συνεχιστεί, αλλά θα ήταν ένας κατάλογος που έχουμε ξαναδεί.

Προσέξτε, αγαπητοί σύντροφοι, αυτή τη στιγμή, οι ιστορικές συνθήκες όλων των εποχών παρουσιάζονται για άλλη μια φορά, σαν να μην μπορεί η ανθρωπότητα, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα (μερικές χιλιετίες), να ξεφύγει από τον γύρο του θανάτου της. Πολλοί από αυτούς που κάνουν σήμερα ιστορικές διακρίσεις, θυμίζουν τους αστούς που πριν από την Παρισινή Κομμούνα του 1871, τάχθηκαν στο πλευρό του Mazzini και των αμφιβολιών του, και στη συνέχεια, τις ημέρες της σφαγής, ένιωσαν την ανάγκη να υποστηρίξουν τη θέση τους βγαίνοντας στους

δρόμους για να βγάλουν τα μάτια των νεκρών κομμουνάρων με την αιχμή της ομπρέλας τους. Όπως οι καλοί άνθρωποι που ζούσαν κοντά στο Dachau την εποχή της εξόντωσης των Εβραίων, οι οποίοι παραπονέθηκαν στις τοπικές αρχές ότι ο καπνός από το «εργοστάσιο» σκότωνε τα πουλιά που φωλιάζουν στα γύρω δέντρα. Ακριβώς όπως εκείνοι που χωρίζουν τις τρίχες και μιλούν για τις «θετικές πτυχές» του ναζισμού σήμερα.

Το σημαντικό είναι, για άλλη μια φορά, ότι υπάρχει καιρός για εις βάθος έλεγχο και θεωρία. Υπάρχει όμως και η ώρα που το πουλί της Μινέρβας πρέπει να πάει για ύπνο, και αυτή είναι η ώρα της δράσης και της καταστροφής του εχθρού.

[Oltre l'orrore, lo schifo", δημοσιευμένο στο ProvocAzione No. 21, Ιούνιος 1989, σελίδα 5].

Ας μποϊκοτάρουμε τα ισραηλινά προϊόντα

Πρόσφατα, έχουν αυξηθεί οι εκδηλώσεις αλληλεγγύης στον αγώνα του παλαιστινιακού λαού. [1988]

Πιο πρόσφατα, οι αντιπρόσωποι του Συμβουλίου Coop των περιφερειών Emilia και Veneto έστειλαν στις 12 Απριλίου επιστολή στη διοίκηση, με την οποία ζητούσαν να ανασταλεί η αγορά ισραηλινών προϊόντων, γκρέιπφρουτ, αβοκάντο και χουρμάδων. Πιστή στη νοοτροπία της αγοράς, η διοίκηση απάντησε: 'Η επιβολή πολιτικών αποφάσεων και κρίσεων στους καταναλωτές με την προληπτική επιλογή προϊόντων προς πώληση θα σήμαινε τον περιορισμό της ελευθερίας επιλογής και έκφρασης (sic)'. Γελοίο. Ακόμη πιο γελοία ήταν η υπαναχώρηση του εργοστασιακού συμβουλίου, το οποίο, μετά από συνάντηση με τη διοίκηση, απέσυρε το κάλεσμά του για μποϊκοτάζ και αντί να καταφύγει σε πιο δραστικές μορφές αγώνα, περιορίστηκε στη διανομή ενός φυλλαδίου, το οποίο προέτρεπε τους καταναλωτές να μην αγοράσουν το προϊόν.

Ουσιαστικά, η θέση της εταιρείας έγινε αποδεκτή.

Κάποιος άλλος επέλεξε άλλες μεθόδους. Ανώνυμα τηλεφωνήματα έφθασαν στα γραφεία σύνταξης διαφόρων εφημερίδων, ενημερώνοντάς τα, ότι ορισμένα γκρέιπφρουτ της Γιάφα είχαν δηλητηριαστεί, ως ένδειξη αλληλεγγύης προς τους αγωνιζόμενους Παλαιστίνιους. Η είδηση

προκάλεσε σημαντικό πανικό σε πολλές περιοχές της Ιταλίας.

Ωστόσο, φαίνεται ότι επρόκειτο απλώς για μια απειλή, καθώς οι αναλύσεις των γκρέιφρουτ δεν αποκάλυψαν ίχνη δηλητηρίου.

Φανταστείτε τι θα συνέβαινε, αν άρχιζαν να επιτίθενται πιο σοβαρά στα συμφέροντα του ισραηλινού κράτους, όχι μόνο στα προϊόντα του, αλλά και στις εταιρείες που το υποστηρίζουν με οποιονδήποτε τρόπο, στα ταξιδιωτικά γραφεία κ.λπ.

["Boicottiamo i prodotti israeliani»" (Μποϊκοτάρουμε τα ισραηλινά προϊόντα), δημοσιευμένο στο *ProvoCAzione* No. 13, Απρίλιος 1988, σελίδα 1)

Μια μολότοφ στο Τορίνο

Αν υπάρχει ένα πράγμα που μπορεί να ειπωθεί για τη μολότοφ εναντίον του βιβλιοπωλείου "Luxembourg" στο Τορίνο, είναι η πλήρης ομοιομορφία των αντιδράσεων σε αυτήν. Είναι πραγματικά ευχάριστο να βλέπει κανείς πώς οι δημοτικές, περιφερειακές και κρατικές αρχές, ανεξάρτητα από το με ποια πλευρά βρίσκονται τα κόμματά τους, αντέδρασαν με ομοφωνία για να καταδικάσουν την "κατάπτυστη χειρονομία εκφοβισμού και μισαλλοδοξίας".

Είμαστε επίσης ικανοποιημένοι που οι διάφορες ριζοσπαστικές ενώσεις και οι εξτρεμιστές όλων των αποχρώσεων, συμπεριλαμβανομένων των αυτονομιστών των συλλογικοτήτων του Τορίνο (δεν ξέρουμε αν ήταν όλοι) και -στο παρασκήνιο- των αναρχικών, προσχώρησαν σε αυτή την αγγελική χορωδία. Από τα δημοσιεύματα των εφημερίδων, φαίνεται ότι η ομάδα "Berneri" του Τορίνο, αισθάνθηκε επίσης την ανάγκη να καταδικάσει την "αναβίωση του ναζιστικού ρατσισμού", γιατί όλα όσα γνωρίζουμε αυτή τη στιγμή προέρχονται από τις "καλά πληροφορημένες" εφημερίδες. Και αυτό είναι εύλογο αν λάβουμε υπόψη το περιεχόμενο των ανακοινώσεων της ομάδας "L. Fabbri" από το Forlì και ορισμένων αναρχικών ομάδων του Μιλάνου, τις οποίες αναπαράγουμε στο ακόλουθο σημείωμα. Τόση ενότητα στόχων είναι πραγματικά

καθησυχαστική. Το γεγονός ότι οι αρχές και οι "επαναστάτες" ενώνουν τα χέρια τους είναι ένα σημάδι ότι υπάρχει ελπίδα για το μέλλον.

Εμείς, από την άλλη πλευρά, έχουμε κάποιες αμφιβολίες. Υπάρχουν κάποια πράγματα που δεν ξέρουμε και το παραδεχόμαστε αυτό. Άλλα πράγματα τα γνωρίζουμε σίγουρα, οπότε θα μιλήσουμε και δεν θα σιωπήσουμε από υποχωρητικότητα ή φόβο.

Αυτό που δεν γνωρίζουμε είναι τα πραγματικά λόγια του ανακοινωθέντος. Το γεγονός ότι υπογράφηκε - αν οι αναφορές των εφημερίδων είναι αληθινές - με μια νέα αναρχική υπογραφή, "Gruppo (o Gruppi;) anarchici rivoluzionario" [Επαναστατικές Αναρχικές Ομάδες] (ορισμένες εφημερίδες μιλούν για "επαναστατικούς αναρχικούς"), κατέστησε σίγουρα απαραίτητο, να συμπεριλάβουμε έστω και μια σύντομη σκιαγράφηση της ανάλυσης των λόγων αυτής της χειρονομίας - οι οποίοι υπάρχουν και για τους οποίους θα μιλήσουμε εδώ. Η ιδέα του να γίνει απλώς ένα τηλεφώνημα με μια τέτοια υπογραφή, είναι το λιγότερο αξιόπιστο μέρος της όλης υπόθεσης.

Δεν ξέρουμε αν η αναφορά στην PLO (κάποιοι μιλούν για "ζήτω η PLO") είναι αληθινή ή όχι, και αν ναι, αυτό θα ήταν ένας ακόμη λόγος αμφιβολίας. Ποιος αναρχικός θα έλεγε κάτι τέτοιο; Είναι δυνατόν να πιστέψουμε ότι ένας σύντροφος δεν γνωρίζει ότι η PLO είναι μια πλήρως λειτουργική κυβέρνηση (με την αριστερά και τη δεξιά της) που διαχειρίζεται ένα μελλοντικό κράτος και διεξάγει επιχειρήσεις πληροφοριών, οι οποίες είναι από τις πιο προηγμένες στον αραβικό κόσμο; Φυσικά και όχι.

Μπροστά σε αυτές τις παραδοχές άγνοιας, υπάρχουν κάποια πράγματα που γνωρίζουμε. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι ο αγώνας ενάντια στην υπερβολική δύναμη του Ισραήλ και το σχέδιό του να εξοντώσει τον παλαιστινιακό λαό (που έχει ελάχιστη σχέση με την PLO) δεν είναι ένα "γεγονός" που λαμβάνει χώρα μόνο σε αυτή τη μακρινή χώρα. Είναι κάτι που αφορά όλους μας, όλους εμάς που νοιαζόμαστε για την τύχη των ανθρώπων (και των λαών), συμπεριλαμβανομένου του ισραηλινού λαού (που ελάχιστη σχέση έχει με τα συμφέροντα του ισραηλινού κράτους).

Και αυτό κάνει κάποιους από εμάς να θέλουν να παρέμβουν με πράξεις, όχι μόνο με λιγότερο ή περισσότερο συμβολικές χειρονομίες ή με μια μάχη δηλώσεων που καταδικάζουν λιγότερο ή περισσότερο τους φασίστες που κυβερνούν το ισραηλινό κράτος. Μας εξοργίζουν οι επιθέσεις της ισραηλινής αστυνομίας και του στρατού εναντίον παιδιών, γυναικών και ηλικιωμένων, ενός ανυπεράσπιστου πληθυσμού που παλεύει να επιβιώσει και οπλίζεται μόνο με πέτρες από τα γκέτο που αποτελούν μόνο μια μακρινή ανάμνηση αυτού που ήταν ο καθημερινός τους βίοτοπος, όπως ακριβώς και οι σύντροφοι που έγραψαν την παραπάνω δήλωση. Αυτή η αγανάκτηση είναι η βάση για τη θετική μας αξιολόγηση της δράσης. Ναι, θετική, ακόμα κι αν είμαστε οι μόνοι που το λέμε ανοιχτά (γιατί απ' όσο ξέρουμε, πολλοί σύντροφοι έχουν μιλήσει προσωπικά υπέρ της δράσης). Δεν φοβόμαστε να παραδεχτούμε ότι η καταστροφή ενός φιλοϊσραηλινού βιβλιοπωλείου μπροστά σε τέτοια γεγονότα δεν αναστατώνει πολλούς ανθρώπους.

Φυσικά, δεν ξέρουμε αν αυτοί οι σύντροφοι είναι αναρχικοί ή όχι, ή αν είναι περισσότερο ή λιγότερο ενήμεροι για την ιστορία του αναρχισμού και τους λόγους και τις θεωρίες των αναρχικών (πολλοί σύντροφοι, ειδικά οι πολύ νέοι, είναι αναρχικοί πριν καν συνειδητοποιήσουν πολλά από τα ιστορικά και θεωρητικά ζητήματα που διέπουν την αναρχική δράση). Αυτό που ξέρουμε είναι ότι ο στόχος που δέχεται επίθεση μας φαίνεται σωστός. Όποιος υπερασπίζεται τα συμφέροντα του ισραηλινού κράτους πρέπει να δέχεται επίθεση, ενδεχομένως με την κατάλληλη εξήγηση του γιατί.

Από την άλλη πλευρά, όποιος υπερασπίζεται τα συμφέροντα του ισραηλινού λαού - που είναι αναμφίβολα και δικά μας συμφέροντα - σε αυτή την ευαίσθητη στιγμή και τα θεωρεί ότι δεν διαφέρουν από εκείνα του παλαιστινιακού λαού, θα πρέπει να είναι σε θέση να το κάνει και να εξηγήσει πώς αυτά τα συμφέροντα, από ταξική σκοπιά, διαφέρουν από εκείνα του ισραηλινού κράτους.

Το να δοξάζουμε απλώς τον εβραϊκό «πολιτισμό» και τη θρησκεία που αποτελούν τη βάση και συντηρούν την ύπαρξη του σημερινού κράτους του Ισραήλ, σημαίνει απλώς ότι

υπηρετούμε τους δολοφόνους που όχι μόνο σφαγιάζουν τους Παλαιστίνιους αλλά και τυραννούν και παραπλανούν τον ισραηλινό λαό.

Για να πάρετε μια ιδέα του κλίματος στο Τορίνο, πρέπει να σημειωθεί ότι μετά την επίθεση στο βιβλιοπωλείο "Luxembourg", πραγματοποιήθηκαν αστυνομικές επιδρομές εναντίον της κατάληψης "El Paso". Επιπλέον, κάποιοι σύντροφοι σταμάτησαν εκείνο το βράδυ, ενώ έκαναν αφισοκόλληση για το πρόγραμμα βίντεο του El Paso, και οδηγήθηκαν στο αστυνομικό τμήμα όπου κρατήθηκαν μέχρι τις 7 το πρωί.

Ακολουθεί το κείμενο από το Forlì: "Μετά την είδηση της επίθεσης στο βιβλιοπωλείο 'Luxembourg' στο Τορίνο, που διαπράχθηκε από μια λεγόμενη ομάδα "επαναστατικών αναρχικών", η αναρχική ομάδα "Luigi Fabbri" από το Forlì, αισθάνεται ηθικά υποχρεωμένη να πάρει θέση ενάντια σε αυτή την επίθεση και τον ισχυρισμό που σχετίζεται με αυτήν. Ενάντια στην επίθεση, επειδή θεωρούν παράλογο και αντιελευθεριακό να χρησιμοποιείται αυτού του είδους η βία εναντίον θέσεων, οι οποίες είναι διαφορετικές και αντίθετες με τις δικές τους. Ενάντια στην απαίτηση, επειδή πιστεύουν ότι είναι ενάντια στις αρχές του αναρχισμού να προσχωρήσει κανείς στη μιλιταριστική πολιτική της PLO. Παράλληλα, εκφράζει την αλληλεγγύη της στον παλαιστινιακό λαό, ο οποίος σήμερα καταπιέζεται από τον μιλιταρισμό του ισραηλινού κράτους. Ωστόσο, αυτή η αλληλεγγύη δεν πρέπει να συγχέεται με τον αντιεβραϊκό ρατσισμό ή την άνευ όρων βία εναντίον κάθε είδους σκέψης που διαφέρει από τη δική μας. Απαντάμε στις λέξεις με λέξεις, πέρα από κάθε πρακτική λογοκρισίας και καταπίεσης".
Forlì, 15 Απριλίου 1988, Andrea Papi, για την αναρχική ομάδα "Luigi Fabbri".

Ακολουθεί το κείμενο από το Μιλάνο: Μετά τη χθεσινοβραδινή επίθεση στο βιβλιοπωλείο Luxembourg στο Τορίνο, ιδιοκτησίας του Angelo Pezzana, και ενόψει του γεγονότος ότι, σύμφωνα με τις αναφορές των μέσω ενημέρωσης, μια «ομάδα αναρχικών» ανέλαβε την ευθύνη για την επίθεση, η πρωτοβουλία από το Μιλάνο έστειλε στον Angelo Pezzana το ακόλουθο τηλεγράφημα.

"Εκφράζουμε την αλληλεγγύη μας απέναντι στην αποτρόπαια επίθεση στο βιβλιοπωλείο Luxembourg, άλλο ένα σημάδι αντισημιτισμού και μισαλλοδοξίας που οι αναρχικοί πάντα πολέμησαν, πέρα από όλες τις ιδεολογικές διαφορές που έχουμε μαζί σας στον αγώνα για την ελευθερία της έκφρασης".

Εκδοτική ομάδα «A Rivista Anarchica» Βιβλιοπωλείο Utopia, Centro Studi Libertari, Αναρχικός Κύκλος «Ponte della Ghisolfa».

[«Una Molotov a Torino», δημοσιευμένο στο ProvocAzione αρ. 13, Απρίλιος 1988, σελίδα 5]

Νέες παλαιστινιακές πρωτοβουλίες

Η εξέγερση στα κατεχόμενα εδάφη της Γάζας και της Δυτικής Όχθης, η οποία διαρκεί πάνω από επτά μήνες, γνώρισε μια νέα μορφή επίθεσης. Εκτός από τις συνεχιζόμενες συγκρούσεις με τον ισραηλινό στρατό κατοχής, περισσότερες από 20 πυρκαγιές έχουν τεθεί εναντίον ισραηλινών αγρών και δασών. Αρκετές εκατοντάδες εκτάρια καταστράφηκαν παρά τους συχνούς και βάνουσους ελέγχους των ισραηλινών δυνάμεων κατοχής. Ένα εργοστάσιο σπορέλαιου και ένα αρδευτικό σύστημα κήκαν επίσης ολοσχερώς. Τέλος, ένα εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας στο Τελ Αβίβ πυρπολήθηκε επίσης. Όλα αυτά ξεκίνησαν στα μέσα Ιουνίου.

Λίγες εβδομάδες νωρίτερα, είχαν γίνει επιθέσεις σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής και πυλώνες υψηλής τάσης. Οι επιθέσεις αυτές οδήγησαν σε διακοπές ρεύματος στις κυριότερες πόλεις του Ισραήλ: Ιερουσαλήμ, Τελ Αβίβ, Ναμπλούς, Βηθλεέμ και την ίδια τη Λωρίδα της Γάζας.

Για τους λάτρεις της φύσης που αναστατώνονται από τις ειδήσεις για τις δασικές πυρκαγιές και την καταστροφή αθών φυτών, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι υπάρχουν και ειδήσεις από την ισραηλινή πλευρά. Οι εξεγερμένοι Παλαιστίνιοι, οπλισμένοι μόνο με πέτρες και μερικές βόμβες μολότοφ, βρίσκονται τώρα αντιμέτωποι με τοξικό αέριο που έχει προκαλέσει δεκάδες θύματα, σύμφωνα με τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό (μια οργάνωση που σίγουρα δεν είναι με το μέρος των Παλαιστινίων).

["Nuove iniziative palestinesi", δημοσιευμένο στο ProvocAzione No. 15, Ιούλιος 1988]

Πώς να γίνετε εκείνοι του χθες

Οι περιπέτειες του Mein Kampf συνεχίζουν να προβληματίζουν. Μετά την προσπάθεια του βαυαρικού κράτους να εμποδίσει την έκδοση του βιβλίου του Χίτλερ στη Δανία, φαίνεται ότι στο Ισραήλ πρόκειται να εκδοθεί η πρώτη μετάφραση στα γίντις από έναν εκδότη που ειδικεύεται σε πανεπιστημιακά κείμενα.

Οι νέοι πρέπει να έχουν τεκμηρίωση από πρώτο χέρι, λένε οι εκδότες του Academion Editions. Και το κείμενο του Χίτλερ παρέχει σίγουρα αυτή την τεκμηρίωση. Σε αντίθεση με όσα λένε σήμερα, όσοι αρνούνται το σχέδιο της πλήρους εξόντωσης των Εβραίων, το βιβλίο αφηγείται με λεπτομερή ακρίβεια το τι πραγματικά έκαναν πράξη οι Ναζί. Αλλά αυτό μπορεί να αντιπροσωπεύει συμφέροντα που είναι πολύ στενά και ελάχιστα αξιόπιστα, ιδίως αν αναλογιστεί κανείς ότι η εβραϊκή άρχουσα τάξη ήταν εξαιρετικά μορφωμένη και μιλούσε πολλές γλώσσες, ιδίως γερμανικά. Θα μπορούσαν εύκολα να ενημερωθούν χωρίς να χρειάζεται να καταφύγουν σε μετάφραση στα γίντις.

Ένας άλλος λόγος, θα μπορούσε να είναι η ανάγκη ανταπόκρισης σε μια ζήτηση για το "βιβλίο" σε μαζικό επίπεδο. Αυτή η ζήτηση δεν περιορίζεται στους μορφωμένους Ασκεναζίμ του εβραϊκού κράτους, αλλά περιλαμβάνει και την πιο ταπεινή και εκμεταλλευόμενη σεφαραδίτικη τάξη που αποτελεί τη μάζα, η οποία πιέζει για τη διατήρηση και την ανάπτυξη του άγριου εθνικισμού των κατεχόμενων παλαιστινιακών εδαφών.

Στο εξαιρετικό μείγμα ιδεών που υπάρχει σήμερα, δεν είναι καθόλου ασυνήθιστο ότι οι μελλοντικοί αναγνώστες του Mein Kampf θα είναι ακριβώς Εβραίοι, και μάλιστα μαύροι Εβραίοι.

["Come si diventa quelli di ieri", δημοσιευμένο στο Canenero No. 16, 24 Φεβρουαρίου 1995].

Όχι μόνο κουμπιά

Μια αστυνομική δύναμη είναι πάντα μια αστυνομική δύναμη, για τον απλούστατο λόγο ότι ένα κράτος, ακόμη και ένα διαλυμένο κράτος όπως το παλαιστινιακό, είναι πάντα ένα κράτος.

Για όποιον έχει αγωνιστεί κάποια στιγμή για το ιδανικό της απελευθέρωσης του παλαιστινιακού λαού (ο καθένας έχει συμβάλει με τον δικό του μικρό τρόπο), το θέμα αποκτά τώρα μια ιδιαίτερη σημασία. Η ιδέα ότι οι σύντροφοι στον αγώνα, έναν αγώνα που κάποτε εξαπλώθηκε σαν επιδημία λίγο πολύ παντού στην Ευρώπη και όχι μόνο, φοράνε τώρα τη γυαλιστερή, κουμπωμένη στολή, μια κακή απομίμηση των Άγγλων αστυνομικών, είναι μάλλον δύσκολο να χωνευτεί.

Αλλά οι αστυνομικοί δεν φορούν απλώς στολές, δεν γυαλίζουν απλώς τα κουμπιά τους- ελέγχουν, καταστέλλουν, χτυπούν και ενίοτε πυροβολούν χωρίς να το σκέφτονται.

Η Γάζα δεν είναι μεγάλη πόλη, υπάρχουν λίγοι πλακόστρωτοι δρόμοι και όπως και σε πολλά άλλα μέρη του αραβικού κόσμου, μοιάζουν με μικρά χωριάτικα σοκάκια. Οι αστυνομικοί του Αραφάτ είναι τώρα παρόντες στην περιοχή όπου κάποτε στάθμευε η ισραηλινή μυστική υπηρεσία Shin Bet. Όχι μόνο αστυνομικοί, αλλά και το δικαστήριο, η φυλακή και οι μυστικές υπηρεσίες. Όλα μικρά και όχι πολύ αποτελεσματικά, αλλά η σκέψη μετράει.

Τι απέγινε η Ιντιφάντα;

Συνεχίζεται, φυσικά, ενάντια στα παλιά και νέα αφεντικά. Έτσι, αγόρια και κορίτσια συλλαμβάνονται, οδηγούνται στο πολυλειτουργικό κτίριο της παλαιστινιακής κρατικής καταπίεσης, ανακρίνονται από συγκαταβατικούς ανακριτές και καταδικάζονται από απίθανους δικαστές. Είναι κι αυτά παιδιά, μόνο λίγο πιο μεγάλα, γεννημένα στα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Τι μπορούν να πουν υπό τη φωτισμένη στρατηγική καθοδήγηση του μεγάλου ηγέτη;

Όπως μας πήρε χρόνια να πειστούμε ότι οι Ισραηλινοί είναι βασανιστές, παρόλο που μόλις είχαν επιβιώσει από τα στρατόπεδα θανάτου, έτσι και τώρα θα μας πάρει, ένας θεός ξέρει πόσο, να συνειδητοποιήσουμε ότι οι Παλαιστίνιοι, που κάποτε ήταν σύντροφοί μας, μπορούν τώρα να γίνουν βασανιστές.

Η πραγματικότητα εξελίσσεται και μαζί της αλλάζουν και οι μάσκες πίσω από τις οποίες κρύβονται οι άνθρωποι για να παίξουν τους ρόλους τους. Συχνά όμως αλλάζει και ο ρόλος πίσω από τη μάσκα χωρίς κανείς να το αντιλαμβάνεται.

["Non solo bottoni", δημοσιευμένο στο Canenero αριθ. 20, 24 Μαρτίου 1995, σελίδα 2]

Από τον Μαρξ στο Uri

Πολλά αλλάζουν στην Παλαιστίνη. Πολλά παραμένουν επίσης τα ίδια. Η φτώχεια και το μίσος είναι τόσο διαδεδομένα όσο ποτέ, ιδιαίτερα το μίσος για τις δυνάμεις κατοχής, δηλαδή τους Ισραηλινούς στρατιώτες που εξακολουθούν να σταθμεύουν στα εδάφη.

Τι είναι πιο φυσικό από το μίσος για τους εισβολείς; Μόνο πολιτικοί, που αντί να συνεχίσουν τον αγώνα, έχουν πουληθεί στον εχθρό και αποδέχονται το ενδεχόμενο μιας εσωτερικής κυβέρνησης και μιας μαριονέτας ενός κράτους, θα μπορούσαν να σκεφτούν διαφορετικά. Πολλοί Παλαιστίνιοι δεν είναι διατεθειμένοι να δεχτούν μια συνύπαρξη που βασίζεται στην υπεράσπιση των συμφερόντων του ισχυρότερου.

Αυτό εξηγεί την εξάπλωση της αντίστασης, η οποία παρουσιάζεται σχεδόν ομοιόμορφα κάτω από τα διακριτικά της Χαμάς στο ίδιο το νεογέννητο κράτος της Παλαιστίνης. Πρόκειται ασφαλώς για την πιο ανθεκτική ένοπλη ομάδα της σημερινής εποχής. Είναι εξοπλισμένη με σημαντικά μέσα, όπως έδειξε η έκρηξη πριν από λίγες

ημέρες [1995], κατά την οποία ανατινάχθηκε ένα ολόκληρο οπλοστάσιο.

Τίποτα δεν είναι ευκολότερο σε αυτή την περιοχή, από το να βρεις ένα αγόρι μεταξύ δώδεκα και δεκαέξι ετών, γεννημένο και μεγαλωμένο μέσα στη φτώχεια και τη βία των στρατοπέδων συγκέντρωσης, το οποίο είναι πρόθυμο να ακούσει επιχειρήματα εναντίον του Αραφάτ και του σχεδίου του για μια ελεύθερη Παλαιστίνη, που θα συνυπάρχει με ένα ελεύθερο Ισραήλ. Τίποτα δεν ήταν ευκολότερο από το να παροτρύνει αυτά τα αγόρια να πραγματοποιήσουν μια βομβιστική επίθεση αυτοκτονίας. Αυτό είναι που προετοιμάζουν οι Izz al-din al hassam, ο ένοπλος βραχίονας του θεού, οι οποίοι δεν είναι αγόρια αλλά θρησκευτικοί φανατικοί για έναν ιερό θάνατο στον πόλεμο κατά των απίστων.

Είκοσι πέντε χρόνια πριν, σε συνθήκες που σίγουρα δεν ήταν καλύτερες από τις σημερινές, ο αγώνας των Παλαιστινίων βασιζόταν σχεδόν αποκλειστικά σε ένα διαφορετικό είδος κατήχησης, τη μαρξιστική.

Τότε, μεσολαβητές με μακριά γένια τους υπόσχονταν βοήθεια με τη μορφή χρημάτων και όπλων- τώρα, ισλαμιστές ιερείς υπόσχονται αιώνια ζωή σε έναν παράδεισο γεμάτο Ουρί.

["Da Marx alle Uri", δημοσιευμένο στο Canenego, αριθ. 22, 7 Απριλίου 1995, σελίδα 2]

Η προφανής πτυχή του αδιανόητου

Οι πρόποδες του ανατολικού τμήματος της Ιερουσαλήμ επιτρέπουν μια κάποια δροσιά, που συχνά είναι δύσκολο να βρεθεί αλλού, στο κέντρο της πόλης και στα στενά δρομάκια του κέντρου. Φυσικά, είναι οι πλούσιοι που ζουν εκεί.

Η επέκταση προς τα ανατολικά είναι επομένως αυτή των εποίκων της ανώτερης τάξης. Οι φτωχοί Σεφαραδίτες δεν ζουν στους λόφους. Τώρα ούτε οι Παλαιστίνιοι κάτοικοι ζουν εκεί. Στην πραγματικότητα, η διαδικασία της απαλλοτρίωσης συνεχίζει να επεκτείνεται. Πολλά από τα

αραβικά χωριά της γειτονιάς, ιδιαίτερα στα βόρεια και ανατολικά προάστια, έχουν συμπεριληφθεί στην αστική ζώνη από τον δήμαρχο της πόλης και θεωρούνται αναπόσπαστο τμήμα της Ιερουσαλήμ, ώστε να μπορούν να απαλλοτριωθούν. Η διαδικασία αυτή συχνά διευκολύνεται με την κατηγορία ότι οι αρχικοί κάτοικοι ανήκουν, υποστηρίζουν ή τουλάχιστον γνωρίζουν Παλαιστίνιους εξτρεμιστές.

Η προσέγγιση αυτή είναι παρόμοια με την τεχνική που χρησιμοποιούσαν κάποτε οι Ναζί στη Γερμανία για να εκδιώξουν τους Εβραίους από τις περιουσίες τους. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ισραηλινών (η ειρωνεία είναι ότι αυτή η υπερσυντηρητική πλειοψηφία αποτελείται όχι μόνο από Ασκενάζιμ, αλλά επίσης, και θα έλεγα κυρίως, από Σεφαραδίτες, δηλαδή το φτωχότερο τμήμα του εβραϊκού πληθυσμού) συμφωνεί με αυτή την πολιτική της δήμευσης και της προσάρτησης. Είναι πεπεισμένοι ότι με αυτόν τον τρόπο μπορούν να βάλουν τέλος στο όνειρο των Παλαιστινίων να δουν την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσά τους. Από την πλευρά του, ο Moshe Zimmerman, επικεφαλής του Τμήματος Γερμανικών Σπουδών του Εβραϊκού Πανεπιστημίου της Ιερουσαλήμ, έχει δηλώσει ότι τα περισσότερα εβραϊκά αγόρια που μεγάλωσαν στη Χεβρώνα της Δυτικής Όχθης, δηλαδή στα πρώην κατεχόμενα εδάφη που βρίσκονται τώρα υπό παλαιστινιακή δικαιοδοσία, είναι πεπεισμένα ότι ανήκουν σε μια ανώτερη φυλή, όπως ακριβώς η Χιτλερική Νεολαία.

Ο καθηγητής τεκμηρίωσε την πληροφορία αυτή ερευνώντας διάφορα τραγούδια και ποιήματα που έγραψαν ορισμένα παιδιά από τη Χεβρώνα προς τιμήν του Baruch Goldstein, του δράστη της σφαγής στον Τάφο των πατριαρχών πριν από λίγους μήνες. [1995]

Ο Moshe Zimmerman, ο οποίος πρόσφατα επιμελήθηκε την εβραϊκή έκδοση του Mein Kampf του Χίτλερ, απάντησε σε όσους τον κατηγορήσαν ότι ευνοεί τη διάδοση της ναζιστικής ιδεολογίας, ότι ο ρατσισμός είχε ήδη διαδοθεί στους Εβραίους μέσω των αναγνώσεων της Βίβλου από τους εξτρεμιστές του σιωνισμού. ["L'aspetto onivio dell'impensabile", που δημοσιεύθηκε στο Canenero αριθ. 25, 5 Μαΐου 1995, σελίδα 9].

Το θαύμα του χειρότερου

Η παλαιστινιακή δικαιοσύνη, η οποία αρχίζει σταδιακά το έργο της στη Γάζα, κάνει χρήση των συνοπτικών δικών. Τα βασανιστήρια και οι απαράδεκτες συνθήκες κράτησης είναι επίσης συνηθισμένα γεγονότα που οι άνθρωποι δεν μπορούν να συνηθίσουν. Όλα φαίνεται να χρησιμεύουν για να διατηρηθεί το φάντασμα της εξουσίας που κρύβει ο Αραφάτ. Ένα αέρα εξουσίας που, όπως κάθε εξουσία, λειτουργεί πάντα με τον ίδιο τρόπο: μέσω της φυλάκισης, των βασανιστηρίων και των δολοφονιών.

Ξέρω ότι πολλοί δυσκολεύονται να το πιστέψουν αυτό. Τι έχει απομείνει από την επανάσταση των ονείρων τους; Τι γίνεται με τα θύματα και τους πολλούς νεκρούς; Ήταν όλα μάταια;

Για όσους εξαπατήθηκαν πιστεύοντας ότι η ίδρυση ενός παλαιστινιακού κράτους ήταν ο ευκολότερος τρόπος ή το μικρότερο από τα δύο κακά για την απελευθέρωση του παλαιστινιακού λαού, αυτή την εξαπάτηση πρέπει φυσικά να είναι δύσκολο να την αντέξουν. Όχι όμως και για τον συγγραφέα αυτών των γραμμών, ο οποίος είχε την ευκαιρία να εμβασθύνει τις γνώσεις του για τη σύνθεση της ηγεσίας του Αραφάτ και ο οποίος καταγγέλλει εδώ και καιρό τη συντηρητική ιδεολογία τους και την πρακτική του ελέγχου και της καταπίεσης.

Ο παλιός Γιασέρ, που ντύνεται με τη στολή του ως «αντάρτης πίσω από τις γραμμές», είναι σήμερα πρακτικά γυμνός. Δεν του έχει απομείνει τίποτα άλλο στα μετόπισθεν, εκτός από την αμετροεπή βλακεία ορισμένων μελών της Χαμάς. Ανίκανοι να αναγνωρίσουν πώς θα τα καταφέρουν χωρίς το Ιράν και την ολοκληρωτική Ισλαμική Διεθνή, συνεχίζουν εδώ και δεκαετίες με την ίδια αμβλύτητα όπως και άλλες παλαιστινιακές δυνάμεις στο παρελθόν, οι οποίες δεν μπορούσαν να δουν πώς θα τα καταφέρουν χωρίς τον μαρξισμό (και επίσης χωρίς την οπλική και νομισματική βοήθεια από τις χώρες της Ανατολής), όπως έκαναν στο παρελθόν.

θα μπορούσε να πάρει το δρόμο της όλο και πιο βάνουσης καταπίεσης. Με αυτόν τον τρόπο, ο Αραφάτ θα απομονωνόταν από τον ίδιο του το λαό και θα ευνοούσε την ανάπτυξη του ολοκληρωτισμού, της άλλης όψης του νομίσματος που αντιπροσωπεύει το θλιβερό, φανατικό τέλος κάθε δυνατότητας ελευθερίας και ειρήνης. Ή θα μπορούσε να γίνει ένας ολοένα και περισσότερο αυτοματοποιημένος χωροφύλακας για τους Ισραηλινούς, οι οποίοι τον βάζουν να κάνει όλες τις βρώμικες δουλειές τους.

Τι θα απέμενε από την παλαιστινιακή κουλτούρα και την ανοιχτή, ελεύθερη νοοτροπία ενός λαού που πριν από λίγο καιρό υποδέχτηκε φιλικά και φιλόξενα τις πρώτες εγκαταστάσεις των Εβραίων και τους κάλεσε να συνεργαστούν για να ζήσουν μαζί; Αυτή η νοοτροπία και η διάθεση, υπάρχει ακόμα και σήμερα στις παλαιστινιακές ιδέες και τον πολιτισμό, αλλά για πόσο ακόμα; Το έργο που ξεκίνησε χθες για την καταστροφή κάθε συνύπαρξης και την επιβολή της απόλυτης εξουσίας τους στους παλιούς οικοδεσπότες συνεχίζεται από εκείνους που απλά θέλουν να αντιστρέψουν αυτή την κατάσταση και να επιβάλουν τη δική τους απόλυτη εξουσία.

Κάθε αγώνας μεταξύ επίδοξων ηγετών οδηγεί πάνω από ένα βουνό από πτώματα. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο δήμιος είναι πάντα επί το έργον.

Οι λόγοι του ολοκληρωτισμού

Όταν υιοθετήσαμε την ιδεολογία της προόδου τον 18ο αιώνα, παραλάβαμε ένα κατώτερο προϊόν: την ψευδαίσθηση ότι αυτή η πρόοδος θα μπορούσε να είναι έργο μόνο λαϊκών ανθρώπων που είχαν παραμερίσει τη θρησκεία. Με άλλα λόγια, οι στοχαστές του Διαφωτισμού, με επικεφαλής τον Βολταίρο, πίστευαν ότι με την εξάλειψη της θρησκευτικής πίστης, θα μειώνονταν επίσης ο πόλεμος, το μίσος, οι διώξεις και οι σφαγές.

Μια επιστροφή σε αυτή την παραδοχή, που ενισχύθηκε ανεγκέφαλα, μπορούσε να παρατηρηθεί σε όλη τη λεγόμενη

κουλτούρα της αριστεράς προς το τέλος της δεκαετίας του '60. Από έναν έντονο αντι-κληρικαλισμό και αθεϊσμό, πέρασε σε ένα είδος διαλόγου με τις προοδευτικές δυνάμεις του καθολικισμού και του προτεσταντισμού. Αυτή η τυπική πολιτιστική ψευδαίσθηση, ήταν το αποτέλεσμα του εθνικιστικού επιστημονισμού.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1960, επισήμανα ότι ούτε ο απλός αθεϊσμός ούτε ο αντι-κληρικαλισμός είναι επαρκείς, αν δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια έκφραση τυφλού ορθολογισμού. Είναι απαραίτητο, ο άνθρωπος, να αναπτύξει την απόρριψη του θεού με τη δική του προσωπική ευθύνη και την ατομική του δέσμευση, στον αγώνα κατά της εξουσίας. Το κράτος και ο θεός, όπως σωστά είπε ο Προυντόν, πάνε χέρι-χέρι και αλληλοβοηθούνται. Αλλά αυτή η μεταφορά της ευθύνης στο άτομο δεν υλοποιήθηκε και ο θεός κατέβηκε από τον ουρανό στη γη με όλες τις αποσκευές του. Τον αρνήθηκαν στο όνομα της επιστήμης ή της λογικής ή ακόμη χειρότερα στο όνομα του κόμματος ή του κράτους. Σε ορισμένα μέρη, η θρησκεία καταργήθηκε με υπουργική απόφαση.

Η προοδευτική αυταπάτη, το παρουσίαζε αυτό ως ένα βήμα προς τα εμπρός στην αναπόφευκτη πορεία της θεωρητικής ανάπτυξης. Καλύτερα να έχουμε μουσεία, βιβλιοθήκες, πισίνες και αίθουσες συνεδριάσεων αντί για εκκλησίες. Καλύτερα, χωρίς αμφιβολία, γιατί οι εκκλησίες δεν είναι μόνο χώροι όπου διδάσκονται δόγματα επιβλαβή για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, αλλά και ευκαιρίες για την ενίσχυση των πιο αυταρχικών και καταπιεστικών δυνάμεων. Πολύ καλά, αλλά αν η θρησκεία καταστέλλεται με υπουργική απόφαση στο όνομα της αυτόματης σκέψης και εμείς το βλέπουμε αυτό ως θετικό, επειδή πηγαίνει προς την κατεύθυνση της ελευθερίας, δηλαδή προς την κατεύθυνση ενός μέλλοντος που πρέπει αναγκαστικά να είναι αναρχικό, τότε κάνουμε λάθος.

Δυστυχώς, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι η ιστορία κινείται προς την κατεύθυνση της αναρχίας. Τη φράση του Βονίο θα πρέπει να τη δούμε στο πλαίσιο της θετικιστικής ιδεολογίας της εποχής του. Ο αγώνας κατά της θρησκείας, πρέπει να διεξαχθεί μαζί με τον αγώνα κατά του κράτους.

Αυτό δεν μπορεί να ανατεθεί σε ένα νέο είδος Μπισμαρκικού « Kulturkampf»(πολιτιστικός αγώνας). Θα αποδεικνυόταν μια τραγωδία όπως η πρώτη. Τα συναισθήματα των καταπιεσμένων θα έβρισκαν εύκολα το δρόμο τους προς τη θρησκεία, η οποία νοείται ως η παρηγοριά των ταπεινών, η ελπίδα για μια καλύτερη ζωή - τουλάχιστον στη μετά θάνατον ζωή- και ενισχυμένη από μια αύρα μαρτυρίου, το έργο των ιερέων (κάθε είδους) θα απλοποιούνταν. Τίποτα δεν θα ήταν καλύτερο για την αναβίωση του ολοκληρωτισμού με όλες τις συνέπειές του, όπως η άκαμπτη κλιμάκωση, ο κόσμος που βλέπει την Παναγία, οι μαζικές διαδηλώσεις κ.λπ.

Επομένως, ένας αγώνας κατά του θεού και της Εκκλησίας, κατά της αθεΐας και του αντι-κληρικαλισμού που απορρέει από αυτήν, πρέπει πάντα να ξεκινάει από μια σωστή ταξική προοπτική. Πρέπει να ξεκινάει από την ανάλυση της οικονομικής πραγματικότητας, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κάτι που βρίσκεται έξω από την ιστορία και πηγάζει αναγκαστικά προς την κατεύθυνση της προόδου. Οι διανοούμενοι ανέκαθεν έκαναν αυτόν τον αβάσιμο ισχυρισμό. Πιστεύουν ότι μπορούν να περιοριστούν σε μια συγκεκριμένη αθεϊστική ή αντιεκκλησιαστική κριτική, ενώ αφήνεται σε άλλους να ενδιαφερθούν για συγκεκριμένη επαναστατική δράση. Αυτό δείχνει τη φτώχεια και τη δειλία των διανοουμένων και εκείνων που δεν είναι διανοούμενοι, λόγω των επιφανειακών ερασιτεχνικών σπουδών τους, αλλά που αφήνουν τον εαυτό τους να γοητευτεί χωρίς να καταλαβαίνει.

Η βαρβαρότητα δεν ανήκει στο παρελθόν, δεν ανήκει σε ένα μουσείο φρίκης που έχουμε αφήσει πίσω μας, περπατάει δίπλα μας.

Δεν είναι μόνο η αναβίωση του ολοκληρωτισμού, του νεοφασισμού ή του αντισημιτισμού, αλλά η νέα παγκόσμια τάξη πραγμάτων.

Αυτή η βαρβαρότητα βασίζεται κυρίως σε μια διάκριση που γίνεται όλο και πιο εμφανής, όχι μόνο μεταξύ των χωρών, αλλά και μεταξύ των τάξεων μέσα σε κάθε κράτος.

Η τυφλή πίστη σε μια επιστήμη ανίκανη να σώσει τον άνθρωπο και ίσως ακόμη και τον πλανήτη, είναι η βαρβαρότητα που συνέβαλε σιωπηρά στη συσσώρευση πυρηνικών όπλων και θανατηφόρων αερίων, με την ίδια εφευρετικότητα με την οποία παρήγαγε νέα φάρμακα και ασθένειες.

Οι ιδέες που υποστηρίζουν έναν ανιμιστικό υπόγειο μηχανισμό που έχει εξαπλωθεί σε όλη την ιστορία εις βάρος των φτωχών και των εκμεταλλευομένων, είναι επίσης βαρβαρότητα.

Αυτές είναι πεποιθήσεις που δεν μπορούν να σταματήσουν την εξάπλωση του ολοκληρωτισμού.

Οι μεγάλες μάζες, κυρίως στις ισλαμικές και ανατολικές χώρες, αλλά και στην Ιταλία, οι οποίες, μετά τις πολιτικές αλλαγές των τελευταίων μηνών, αποκτούν ένα όραμα για την παγκόσμια οικονομική κατάσταση, θα μπορούσαν να γίνουν θύματα των δικών τους ελπίδων και των εξαπατήσεων των άλλων.

Οι Αλγερινοί βαρόνοι του ψεύδους και οι μετριοπαθείς ομόλογοί τους σε άλλες ισλαμικές χώρες, δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν αυτό το κύμα ολοκληρωτισμού με ιδεολογικές φλυαρίες, αλλά μόνο με τη βελτίωση των οικονομικών συνθηκών του λαού. Συχνά αυτό δεν γίνεται, επειδή τα διεθνή συμφέροντα και οι αντικειμενικές συνθήκες, εμποδίζουν κάθε δυνατότητα να γίνει κάτι τέτοιο.

Ο θρησκευτικός ολοκληρωτισμός, επίσης, αναπτύσσεται στις ανατολικές χώρες ακολουθώντας τις αλλαγές που συνέβησαν στα «πραγματικά» κομμουνιστικά κράτη, που είναι κάτι εντελώς διαφορετικό από τον κομμουνισμό όπως τον αντιλαμβανόμαστε, αλλά αυτό είναι ένα άλλο ζήτημα. Εδώ η ολοκληρωτική ώθηση του Wojtyla επαναφέρει στο προσκήνιο διάφορες τοπικές εκδοχές, συμπεριλαμβανομένης έμμεσα και της ισλαμικής εκδοχής, και οι εθνικιστικές εντάσεις που προκύπτουν έχουν σημαντική σημασία.

Στην Ιταλία, επίσης, παρατηρείται μια έξαρση του ολοκληρωτικού καθολικισμού σε τοπικά κινήματα, τα οποία θα μπορούσαν να ενταθούν και τελικά να συγχωνευθούν με τα καθολικά κινήματα.

Μια πιθανή αύξηση του θρησκευτικού ολοκληρωτισμού δεν πρέπει να υποτιμηθεί. Πρέπει να αναπτύξουμε αποτελεσματικά μέσα κριτικής, ώστε να αποφύγουμε την ντετερμινιστική ασάφεια που πάντα ευνοούσε την εγκαθίδρυση κρατικών δικτατοριών (φασιστικών και κομμουνιστικών) ή την επιστημονική ορθολογιστική που έφερε τον κόσμο στη σημερινή κατάσταση εξαθλίωσης και καταστροφής. Έχουμε να κάνουμε με μια αναγέννηση της θρησκείας, όχι μόνο με μαζικές εκδηλώσεις που υποδηλώνουν μια κατάσταση κακοδαιμονίας, αλλά και με μια ενίσχυση της εξουσίας των διαφόρων εκκλησιών, με όλες τις αρνητικές συνέπειες για τις οποίες είναι πάντα ικανές.

Γι' αυτό, είναι πάντα καλό να ξεκινάμε τον αγώνα άμεσα, χωρίς να περιμένουμε να δράσει κάποιος άλλος στη θέση μας.

Πίσω από το φάντασμα του Carpentras

Με την πάροδο των αιώνων, ο αντισημιτισμός εκφράστηκε με διάφορους τρόπους, τόσο θεωρητικά όσο και στην πράξη. Ενσωματώθηκε σε ιστορικούς και φιλοσοφικούς προβληματισμούς με στόχο να καταδείξει τους λόγους του μίσους για έναν λαό που θεωρείται μη λαός και εκφράστηκε με πρακτικές εξόντωσης, πογκρόμ και γενοκτονίας.

Αυτό το παράλογο κίνημα φόβου και ανασφάλειας απέναντι στους Εβραίους έχει πάρει δύο μορφές στη διάρκεια της ιστορίας. Η πρώτη, παλαιότερη και σαφέστερη, είναι η θρησκευτική. Η δεύτερη, πιο σχηματική και πιο πρόσφατη, είναι η ρατσιστική. Αν το αποτέλεσμα αυτών των δύο εκτροπών ήταν συχνά ταυτόσημο, τα σημεία εκκίνησης ή η χρήση ορισμένων μέσων επίθεσης και καταστροφής εναντίον του λαού του αρχαίου Ισραήλ, που τώρα είναι εξαπλωμένος σε όλο τον κόσμο, δεν ήταν.

Γνωρίζω ότι υπάρχει μια καθολική «θεωρία του αίματος» που αναπτύχθηκε αμέσως μετά την ισπανική «κατάκτηση» με σκοπό να εκθέσει τις μετατροπές στον καθολικισμό που θεωρήθηκαν σκόπιμες. Ωστόσο, στο πλαίσιο της χριστιανικής θεολογίας, αυτό ήταν πάντα υποδεέστερο της θεωρίας που υποστήριζε την ιδέα του «μεγάλου πραξικοπήματος», δηλαδή της δολοφονίας του Θεού. Από την άλλη πλευρά, στη ρατσιστική θέση που αναπτύχθηκε πιο πρόσφατα, διατυπώθηκαν ψευδοεπιστημονικοί ισχυρισμοί για να δικαιολογηθεί η ανάγκη εξόντωσης των Εβραίων.

Όχι μόνο των Εβραίων, γιατί στην ίδια θέση θεωρήθηκε επίσης απαραίτητο να υποβιβαστούν σε υποανθρώπινη κατάσταση, άνθρωποι που δεν ήταν Εβραίοι αλλά θεωρούνταν κατώτεροι, όπως οι σλαβικοί λαοί. Έχει ειπωθεί ότι οι Ναζί εξαπέλυσαν τον Γ' Παγκόσμιο Πόλεμο με την εισβολή στη Ρωσία, επειδή υπήρχε σύγκρουση μεταξύ των μεθόδων (π.χ. η παρουσία πολιτικών κομισάριων στο στρατό, η μαζική εξόντωση κρατουμένων κ.λπ.) και των στόχων, π.χ. οι μαζικές μεταναστεύσεις μεγάλης κλίμακας, η υποδούλωση μαζών ανθρώπων κ.λπ.

Αλλά μόνο η καθολική αντισημιτική παράδοση έχει δώσει ιδιαίτερη προσοχή στα εβραϊκά νεκροταφεία. Πίσω από τη μακάβρια, παράλογη και ανόητη χειρονομία του Carpentras κρύβεται ολόκληρη η καθολική κουλτούρα των τελευταίων δύο χιλιάδων ετών. Η πρακτική της εκταφής των νεκρών ήταν φυσιολογική για τον καθολικισμό και χρησιμοποιούνταν στην περίπτωση των αιρετικών, τα σώματα των οποίων εκταφιάζονταν και παλουκώνονταν σε κατάλληλη βάση για να δικάσσουν ενώπιον των δικαστηρίων της Ιεράς Εξέτασης. Αυτό ήταν συχνά απαραίτητο, όπως απαιτεί ο ίδιος ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, προκειμένου να απομακρυνθούν τα σώματα των προσηλυτισμένων Εβραίων από τους καθαγιασμένους χώρους.

Στη συνέχεια, η συμμετοχή τους στην αποκήρυξη αποδεικνύονταν (με οποιονδήποτε τρόπο), καθώς η ομολογία τους αποσκοπούσε στη διαφυγή από τις διώξεις. Στην περίπτωση αυτή, τα εκταφιασμένα σώματα θάφτηκαν σε ομαδικό τάφο εκτός των ιερών τόπων και καλύφθηκαν με αβεστόλιθο.

Όπως θυμάμαι, τέτοιες πρακτικές εκταφής, υποστηρίζονται και στις φρικιαστικές επιστολές του Αγίου Ιερωνύμου, ενός από τους χειρότερους φανατικούς της χριστιανικής και καθολικής αγιογραφίας, αλλά και στα πολύ πιο ήρεμα και στοχαστικά γραπτά του Αγίου Αμβρόσιου, δασκάλου και γόη του Αγίου Αυγουστίνου.

Χωρίς να πάμε πολύ πίσω στο χρόνο, υπάρχει καταγραφή μιας θλιβερής συζήτησης κατά τη διάρκεια της Β' Βατικανής Συνόδου, κατά την οποία η πρόταση να αφαιρεθεί η προσευχή «Pro perfidis judicis» (για τους ύπουλους Εβραίους) από τη Λειτουργία της Παρασκευής, συνάντησε πολλές αντιρρήσεις και οδήγησε σε ένα είδος οργανικής αντιμετώπισης του σύγχρονου καθολικού αντισημιτισμού.

Τι είναι ο Εβραίος;

Δεν είναι εύκολο να απαντηθεί αυτό το ερώτημα, και αυτοί οι παλιοί προβληματισμοί δεν ισχυρίζονται ότι το απαντούν. Το ερώτημα, ακριβώς επειδή μπορεί να αναπτυχθεί με πολλούς τρόπους, αποδεικνύεται κακοδιατυπωμένο, τουλάχιστον για την ορθολογική νοοτροπία που όλοι κουβαλάμε μαζί μας σαν σακούλα για ψώνια.

Είναι ευκολότερο να απαντάμε σε ερωτήματα όπως: «Τι κάνει ο Εβραίος; Ποια είναι η θρησκευτική, πολιτική, πολιτιστική, κοινωνική και σεξουαλική του συμπεριφορά; Πολλοί έχουν διασκεδάσει προσπαθώντας να απαντήσουν σε όλα αυτά τα ερωτήματα. Η κοινωνιολογία είναι η επιστήμη που έχει απάντηση σε κάθε ηλίθια ερώτηση.

Και όμως, κατά βάθος, πολλοί από εμάς αισθάνονται μια κάποια ανησυχία. Τα παλιά και όχι και τόσο παλιά αναγνώσματα, ιδίως τα μυθιστορήματα με χαρακτήρες από τη Ρεβέκκα μέχρι τον Ροκάμπολ, υπάρχουν για να μας υποδεικνύουν έναν συγκεκριμένο χαρακτήρα. Μπορούμε σχεδόν να δούμε αυτόν τον χαρακτήρα, να τον ακολουθήσουμε με το μάτι του μυαλού μας. Ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζεται αυτή η ενοχλητική εικόνα, δημιουργεί μια ορισμένη ανησυχία.

Ο Εβραίος δεν βγαίνει καλά σε αυτό το σκίτσο. Για όνομα του Θεού, είμαστε πάνω απ' όλα δημοκρατικοί, αισιόδοξοι και αντιρατσιστές. Είμαστε επίσης προοδευτικοί. Με λίγα λόγια, είμαστε καλοί άνθρωποι της αριστεράς, σεβόμαστε την ισότητα και είμαστε έτοιμοι να υπερασπιστούμε τους καταπιεσμένους ανοιχτά και με όλες μας τις δυνάμεις. Ωστόσο, αισθανόμαστε μια λεπτή ανησυχία μέσα μας. Το γεγονός είναι ότι καταλαβαίνουμε γιατί οι Εβραίοι έχουν υποβαθμιστεί, ταπεινωθεί, κυνηγηθεί και δολοφονηθεί ξανά και ξανά. Το καταλαβαίνουμε, αλλά δεν ξέρουμε πώς να το εξηγήσουμε ακριβώς.

Κάτι πρέπει να συμβαίνει με τους Εβραίους.

Αυτό είναι το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουμε. Και είναι αυτή η πεποίθηση, κάτι άγνωστο που ποτέ δεν αποκαλύπτεται πλήρως και με κάθε λεπτομέρεια, που βρίσκεται πίσω από τον αντισημιτισμό.

Δεν μισώ τους Εβραίους. Στην πραγματικότητα, δυσκολεύομαι να φανταστώ πώς ήταν δυνατόν πρώτα να θεωρητικοποιήσουμε τη συστηματική εξόντωσή τους και μετά να την κάνουμε πράξη. Το αίμα μου παγώνει όταν συναντώ ένα μόλις και μετά βίας αναγνώσιμο κομμάτι αντιεβραϊκής γραφής, αλλά δεν μπορώ να αποτινάξω αυτή την ανησυχία.

Γνωρίζω πολύ καλά ότι οι Εβραίοι είναι άνθρωποι όπως όλοι οι άλλοι, ότι έχουν τα ίδια πάθη με όλους τους άλλους και κάνουν τα ίδια λάθη. Υπάρχουν πλούσιοι και φτωχοί Εβραίοι όπως όλοι οι άλλοι στον κόσμο, έξυπνοι και ηλίθιοι, ανάλογα με το πώς αποφάσισε το αρχικό χάος σε απόλυτη έλλειψη κανόνων και πρόβλεψης.

Τα ξέρω όλα αυτά, αλλά ακόμα δεν αισθάνομαι άνετα. Οι Εβραίοι είναι κακοί. Ελάτε, ας σοβαρευτούμε! Τι είδους συζήτηση είναι αυτή; Θα το αφήσω στην άκρη. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρόκειται για ηλίθιες ανοησίες, αλλά τις ακούω παντού γύρω μου, στο τραμ ή στην εμφατικά δημοκρατική επεξεργασία του κουτσομπολιού που είναι γνωστή ως μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Αυτή η γενίκευση ενισχύει την αντίληψή μου (ποιος ξέρει πότε το άκουσα για πρώτη φορά αυτό για την κακία) ότι ανάγεται στην παιδική μου ηλικία.

Οι Εβραίοι είναι κακοί. Για όνομα του Θεού! Αρκετά με αυτές τις ανοησίες. Και όμως, δεν υπάρχει πουθενά κακόγουστο αστείο που να μην αναφέρεται σε αυτό. Οι σύντροφοι δεν αποτελούν εξαίρεση, εκτός από τις περιπτώσεις όπου σηκώνουν το κεφάλι τους απότομα και χωρίς να χαμογελούν. Είναι μόνο πολιτικά ορθοί, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία. Και οι Σκωτσέζοι και οι Γενοβέζοι; Είναι κι αυτοί κακοί. Ποιος δεν έχει ζήσει μια τέτοια εμπειρία στη ζωή του; Σχεδόν όλοι, και σχεδόν όλοι θα σας πουν ότι έχουν βρει και τον σπάταλο και τον τσιγκούνη Γενοβέζο, και θα γελάσουν με το ανέκδοτο: «Αν ένας Γενοβέζος πεταχτεί από το παράθυρο, ακολουθήστε τον».

Κανείς όμως δεν γελάει όταν το ίδιο αστείο γίνεται για έναν Εβραίο. Υπάρχει κάτι εδώ που μας σταματάει. Θα ήταν λάθος να σκεφτούμε ότι αυτές οι ανησυχίες είναι ασήμαντες. Στην πραγματικότητα, αποτελούν μέρος του όπλου της γελοιοποίησης που χρησιμοποιεί ο αντισημιτισμός εδώ και αιώνες, μαζί με τις ιστορίες για έναν λαό που σκοτώνει τον Θεό και το μίσος των Εβραίων απέναντι στον κόσμο που δεν είναι Εβραίος όπως οι ίδιοι. Δεν υπάρχει καμία δικαιολογία για αυτές τις δηλώσεις, και από την άλλη πλευρά, καμία δικαιολογία δεν θα μπορούσε ποτέ να τις διαψεύσει πλήρως.

Το να λέει κανείς ότι οι Εβραίοι δεν είναι φυλή, είναι μια τόσο προφανής δήλωση που είναι απολύτως ανόητη. Αρκεί να κοιτάξουμε την ετερογένεια των συστατικών που αποτελούν σήμερα το Ισραήλ για να το συνειδητοποιήσουμε αμέσως. Ωστόσο, όχι μόνο οι αντισημίτες, αλλά και πολλοί άνθρωποι που δεν έχουν συγκεκριμένες ιδέες για τους Εβραίους -αλλά είναι γενικά καχύποπτοι απέναντί τους, όπως συμβαίνει πάντα με ανθρώπους που δεν γνωρίζεις- τους θεωρούν ξεχωριστή φυλή. Αυτό είναι το θέμα.

Ακόμα και οι ίδιοι οι Εβραίοι δεν θεωρούν τους εαυτούς τους φυλή, αλλά όντως θεωρούν τους εαυτούς τους ξεχωριστούς. Δοκιμάστε να πείτε ότι οι Εβραίοι είναι σαν όλους τους άλλους και θα δείτε. Αν και για κάποιους αυτό είναι απλώς μια κοινοτοπία, για άλλους είναι ένα χοντρό λάθος και οι ίδιοι οι Εβραίοι είναι ανάμεσα σε

αυτούς. Με λίγα λόγια, ο Εβραίος δεν θεωρεί τον εαυτό του σαν τους άλλους ανθρώπους. Πρώτα απ' όλα, πριν γίνει άνθρωπος, είναι πάντα Εβραίος: είναι Εβραίος άνθρωπος.

Το γεγονός αυτό συνδέεται με την εβραϊκή του θρησκεία και ειδικότερα, με την ιδιαίτερη δύναμη με την οποία εκφράζεται η παράδοση σε αυτή τη θρησκεία. Η πιο σημαντική, βαθιά κωμική θέση του αντισημιτισμού είναι ότι ένας Γερμανός Εβραίος δεν θα μπορούσε ποτέ να καταλάβει τον Γκαίτε επειδή είναι ξένος προς το γερμανικό πνεύμα, ή για τον ίδιο λόγο που ένας Γάλλος Εβραίος δεν θα μπορούσε ποτέ να καταλάβει τον Ρασίν.

Μου φαίνεται, ωστόσο, ότι η ακριβώς αντίθετη θέση, η οποία, απ' όσο γνωρίζω, διατυπώνεται εδώ για πρώτη φορά, είναι πιο τεκμηριωμένη: ότι ένας μη Εβραίος δεν μπορεί να φανταστεί το πνεύμα του εβραϊσμού.

Το γεγονός ότι ο πρωσικός αναρχικός επαναστάτης Ρόκερ σπούδασε γίντις προκειμένου να οργανώσει τους Εβραίους του Λονδίνου, δεν σημαίνει ότι κατανόησε το πρόβλημα του εβραϊσμού. Και έτσι, η θέση που διατύπωσε στην εποχή του ο Σαρτρ, ότι ο Εβραίος είναι ένα πρόσωπο που οι άλλοι νομίζουν ότι είναι Εβραίος, είναι εν μέρει αληθινή.

Η απομόνωση, τα γκέτο, το αποκλειστικό δικαίωμα που είχε αρχικά παραχωρηθεί από τη χριστιανική εκκλησία να συναλλάσσεται με χρήματα, η περιφρόνηση από τους άλλους, τίποτα από όλα αυτά δεν χαρακτηρίζει τον Εβραίο. Αυτό ακριβώς χρησιμοποιεί ο αντισημιτισμός για να δημιουργήσει τη «δική του» φανταστική φιγούρα του τελευταίου. Τα υπόλοιπα τα κάνουν οι ίδιοι, και πρέπει να έχουμε κατά νου αυτό το υπόλοιπο.

Λένε ότι ο Εβραίος δεν μπορεί να σχηματίσει μια θρησκευτική οντότητα επειδή η ιστορία του χαρακτηρίζεται από συνεχείς διαλύσεις επί 25 αιώνες. Λένε ότι αντί για αποτελεσματικούς δεσμούς, δηλαδή σχέσεις που εκδηλώνονται σε πραγματικές κοινότητες και όχι μόνο στη νοητή λύση κάποιου πολιτικού κράτους, υπήρχαν πάντα συναισθηματικοί δεσμοί μεταξύ ομάδων. Μερικές φορές ήταν σχεδόν φανταστικοί, ιδανικοί δεσμοί.

Σε σύγκριση με μια ισχυρή θρησκεία όπως ο χριστιανισμός, η οποία μπόρεσε να αντιμετωπίσει τις μεταρρυθμίσεις και τις ρήξεις με την Ανατολή χωρίς να χάσει την ουσία της και η οποία ισχυροποιήθηκε τόσο ως σύνολο όσο και ως πολιτική δύναμη, ο ιουδαϊσμός έγινε όλο και πιο πνευματικός, μια θρησκεία της οικειότητας με ισχυρή συμβολική δύναμη. Αυτό επιτρέπει τη ζωή των πολιτικών ομάδων γύρω του, την οποία δανείζεται από τον δικό του θλιβερό ολοκληρωτισμό.

Αυτές οι αναλύσεις είναι ουσιαστικά λανθασμένες. Είναι λανθασμένες στο ότι οι Εβραίοι διατήρησαν πάντα μια ξεχωριστή ταυτότητα στις διάφορες διασπορές, από τη βαβυλωνιακή αιχμαλωσία μέχρι την περσική κυριαρχία και τη ρωμαϊκή κατάκτηση, και στη συνέχεια σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας σε διάφορες τοπικές ιστορικές καταστάσεις. Αυτή η ταυτότητα διατηρήθηκε σχεδόν αποκλειστικά μέσα από το θρησκευτικό φίλτρο. Σύμφωνα με ορισμένους, οι δυτικές αναλύσεις με προηγμένη πολιτική άποψη, όπως αυτή του οξυδερκούς Μακιαβέλι, δεν αποδυνάμωσαν αλλά ενίσχυσαν τις διάφορες κοινότητες, πλην όμως με τον δικό τους τρόπο.

Το αρχικό χριστιανικό κίνημα είχε ήδη κάνει μια ριζική διάκριση μεταξύ των εβραϊκών περιπλανώμενων ομάδων και εκείνων στην Ιουδαία και την επικράτηση μιας εξαιρετικά ενδοτικής θρησκευτικής μορφής που θεωρήθηκε αδύναμη από τους συνήθεις πολιτικούς αναλυτές. Αυτή ήταν τόσο αδύναμη ώστε μπόρεσε να επιβιώσει σε όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα και να μεταδώσει έναν μεγάλο πλούτο ιδεών, τέχνης, εμπειρίας ζωής, θεολογικών και μυστικιστικών προβληματισμών - μια κληρονομιά που διαπερνά ολόκληρο τον Ιουδαϊσμό παρά τη διαίρεση των περιπλανώμενων ομάδων.

Η παράδοση πήρε σταδιακά τη θέση της εθνικής κληρονομιάς ως τέτοιας. Ο Γερμανός Εβραίος αισθανόταν Γερμανός και σοκαρίστηκε από τη ριζική περιθωριοποίησή του από τον κοινωνικό ιστό, η οποία πραγματοποιήθηκε από τους Ναζί. Αλλά αυτό το αίσθημα του Γερμανού, ανήκε σε ένα είδος ξεχωριστής, δημόσιας σφαίρας, και σε μία πιο οικεία, πολύ πιο ισχυρή σφαίρα, αισθανόταν Εβραίος.

Στην πραγματικότητα, από την πρώτη φάση της ίδρυσης του κράτους του Ισραήλ, οι περισσότεροι Εβραίοι δεν αισθάνθηκαν ποτέ ότι δεν είχαν πραγματική ιστορική βάση. Αντιθέτως, ένιωθαν άμεσα και αδιάλειπτα συνδεδεμένοι με τους τόπους της Γης της Επαγγελίας. Αναγνώριζαν μόνο το σημάδι της επιστροφής και τη συνεχιζόμενη προφητεία, τη μεγάλη επιβεβαίωση ότι αυτό ήταν ένα αναπόφευκτο σημάδι από τον θεό, όπως και οι καταστροφές της Διασποράς και το Ολοκαύτωμα ήταν επίσης σημάδια της ιδιαίτερης σχέσης του θεού με τον εκλεκτό λαό του.

Στο σημείο αυτό είναι ενδιαφέρον να πούμε κάτι για την επανάσταση των ορθολογιστών που διήρκεσε από τα μέσα του περασμένου αιώνα μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας. Πρόκειται για το κίνημα της Haskalah (κουλτούρα). Η σύγκρουση μεταξύ αυτού του κινήματος ποιητών, μουσικών, μαθηματικών, επιστημόνων και ιστορικών και των οπαδών της εβραϊκής παράδοσης ήταν έντονη και οδήγησε στη δημοσίευση έργων που αποσκοπούσαν στην ορθολογική ανάλυση των καθημερινών γεγονότων. Ακούσαν επίσης την κριτική τους εντός των τειχών των γκέτο, μερικές φορές με έναν ωμό αλλά αποτελεσματικό ρεαλισμό.

Η επιθυμία για έναν καλύτερο, δικαιότερο και πνευματικά εμπλουτισμένο κόσμο, ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με τις ωμές περιγραφές της γκρίζας πραγματικότητας του γκέτο, η οποία συνίστατο στην ταπείνωση και την ισοπέδωση της θρησκευτικής παράδοσης. Μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα αυτή την αντίθεση μέσα από τη σάτιρα των Yehudah Loeb Gordon, Joseph Pel και Ishq Ertel, οι οποίοι επιτίθενται στις προληπτικές και γελοίες πτυχές της λατρείας. Η επιθεώρηση του Peres Smolenskin, «Ha-Shachar», «Το πρωινό», σκιαγραφεί το πανόραμα των ρωσικών εβραϊκών γκέτο και επιτίθεται όχι μόνο στις πτυχές του θρησκευτικού φανατισμού, αλλά και στις ενοχλητικές πτυχές του καθημερινού τους μοντέλου. Αλλά αυτή η σάτιρα δεν έφτασε στην καρδιά του ζητήματος, δεν άγγιξε την υποτιθέμενη «αποκάλυψη» του απόλυτου θεού που οδηγεί το Ισραήλ στη νίκη. Κανένας κριτικός δεν τόλμησε ποτέ να φτάσει τόσο μακριά.

Ακόμη και τα άθεα γραπτά του Roger Martin du Gard προτιμούν να επιτίθενται στον χριστιανισμό, ιδίως στον καθολικισμό, αλλά ποτέ δεν αγγίζουν το Ταλμούδ. Στα πολυάριθμα αντιεκκλησιαστικά γραπτά των Εβραίων, ο ραβίνος δεν εξετάζεται ποτέ.

Ήδη με την εντατικοποίηση των πογκρόμ στα τέλη του περασμένου αιώνα, ιδίως στη Ρωσία, αυτή η κριτική λογοτεχνική φλέβα άρχισε να αμβλύνει το ύφος της. Μια επανεκτίμηση των παραδοσιακών αξιών του εβραϊσμού άρχισε να επικρατεί, και είναι εύκολο να καταλάβει κανείς το γιατί: μπροστά στην καταπίεση και την καταστροφή, οι Εβραίοι βρέθηκαν ενωμένοι, ιδίως στο Ολοκαύτωμα.

Οι κληρονόμοι της Haskalah ήταν έτσι οι πρωτεργάτες του κινήματος Hibbat Sion, το οποίο απέκτησε έναν ολοένα και πιο εθνικιστικό προσανατολισμό. Ένας από τους σημαντικότερους ιδεολόγους του σιωνισμού είναι ο Ουκρανός Ahad ha'am (Asher Ginzberg), ο οποίος θεμελίωσε τον σιωνισμό στην πνευματική και θεωρητική του διάσταση στο βιβλίο του Al Parashat Derakim (Στο σταυροδρόμι).

Ως συνέχεια του κριτικού ορθολογισμού, αυτή η εθνικιστική κατεύθυνση περιλαμβάνει επίσης μια κριτική της καθημερινής εβραϊκής ζωής, χρησιμοποιώντας ακόμη και ένα ορισμένο χιούμορ σε σχέση με τη νοοτροπία του μέσου Εβραίου, υπογραμμίζοντας τα τικ και πολλές από τις παράδοξες πτυχές που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Η ενότητα στη γη της Παλαιστίνης γινόταν όλο και πιο ισχυρή. Όχι μόνο η πολιτική ενότητα, η οποία ίσως δεν εκπλήρωσε τις ελπίδες των πρώτων αποίκων, οι οποίοι ήταν οι μόνοι που άξιζαν το όνομα, αλλά και η κοινοτική, κοινωνική και θρησκευτική ενότητα. Αυτό το τελευταίο σημείο, που ποτέ δεν διερευνήθηκε πλήρως από τους λεγόμενους λαϊκούς συγγραφείς του κινήματος της Εθνικής Αναγέννησης, έχει γίνει τώρα απολύτως κυρίαρχο.

Μου φαίνεται πιο ακριβές να πω ότι, Εβραίος είναι εκείνος που θεωρεί τον εαυτό του Εβραίο και επομένως ενεργεί και συμπεριφέρεται με βάση την εβραϊκή του συνείδηση.

Το θρησκευτικό κίνητρο παίζει ουσιαστικό, αν όχι κυρίαρχο, ρόλο εδώ. Η πεποίθησή του ότι είναι Εβραίος, ενισχύεται επίσης -και αυτό δεν είναι δευτερεύουσα σημασία- από τη συμπεριφορά των άλλων που τον θεωρούν ως τέτοιο και υιοθετούν ορισμένες συμπεριφορές απέναντί του, οι οποίες προσδίδουν στις αρχικές πτυχές την εδραίωση ενός γνήσιου κοινωνικού καθεστώτος.

Το να στερήσει κανείς από τον Εβραίο την εβραϊκή του ταυτότητα, τη ζωή του σε αυτή την παράδοση, την αίσθηση ότι ανήκει σε μια ιδανική και θρησκευτική κοινότητα που είναι θρησκευτική και όχι εθνική, ακόμη και αν δεν βρίσκεται φυσικά στο κράτος του Ισραήλ, θα τον αποξένωνε.

Και κάτι τέτοιο θα μπορούσε να είναι τόσο καταστροφικό εγχείρημα, όσο και η προσπάθεια μείωσης των διαφορών μεταξύ των ανθρώπων, στο όνομα ενός λανθασμένου εξισωτισμού.

Η ισότητα είναι μια ιδέα που βασίζεται στη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την αλήθεια. Όπως όλες οι ιδέες που είναι πραγματικά τέτοιες και όχι απλώς το αποτέλεσμα απόψεων που κυκλοφορούν μέσα από το παιχνίδι της καθημερινής πληροφόρησης, πρέπει να αγκαλιάζεται συνεχώς. Δεν υπάρχει οριστικός ορισμός, δεν υπάρχει θέση που πρέπει να ληφθεί και δεν υπάρχει προγραμματική διακήρυξη. Με μια λέξη, δεν υπάρχει τίποτα που να μπορεί να την κλειδώσει απόλυτα σε μια φόρμουλα μια για πάντα.

Τίποτα δεν μπορεί να ισοδυναμεί με τον Εβραίο για μένα. Δεν είμαι Εβραίος, μου λείπει αυτή η ισχυρή εμπειρία, αυτή η στενή σύνδεση με κάτι που είναι διαφορετικό από τις πιθανές θρησκευτικές εμπειρίες που έχω στον μη εβραϊκό μου κόσμο. Και δεν μπορώ να αναπληρώσω αυτή την έλλειψη επιλέγοντας απλώς να διαβάσω τα κείμενα των Χασιδίμ ή τους μύθους της Καμπάλα. Το εξαιρετικό γεγονός, και νομίζω ότι κάθε Εβραίος θα συμφωνούσε μαζί μου, είναι ότι δεν είμαι Εβραίος.

Κοινότητες, από τον πειραματισμό στην επιβίωση

Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, υπήρξε μια στροφή προς τις κοινότητες ως εναλλακτικό τρόπο ζωής, παράλληλα με τις αυξανόμενες δυσκολίες στον κοινωνικό αγώνα. Ο δρόμος προς την επανάσταση φαίνεται να είναι φραγμένος, μια νίκη των προοδευτικών και επαναστατικών δυνάμεων επί της συντηρητικής κρατικής αντίδρασης δεν είναι ορατή. Οι κομμούνες αυτές λοιπόν, δεν θεωρούνται μόνο ως ιδανικές καταστάσεις αλλά ισχυρίζονται ότι ικανοποιούν βασικές προσωπικές και συλλογικές ανάγκες ή έχουν εθνοτικά και πολιτιστικά κίνητρα. Εν ολίγοις, έχουν γίνει σημείο αναφοράς για πολλούς, πέρα από τον παραδοσιακό διαχωρισμό μεταξύ του προσωπικού και του πολιτικού.

Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι πίσω από αυτές τις εναλλακτικές επιθυμίες, βρισκόταν μια αυξανόμενη ανάγκη για ποικιλομορφία. Καθώς η ελπίδα μιας βαθιάς αλλαγής της κοινωνικής δομής ξεθώριαζε, υπήρχε η ανησυχία να μην κατακλυστεί κανείς από την αχαλίνωτη αναδιάρθρωση και την εξαπλούμενη παραίτηση. Κατά συνέπεια, υπήρχε η τάση να συνεχίσουν τον αγώνα, σεβόμενοι τις δικές τους βασικές ανάγκες.

Ο Ruben Prieto λέει για την Comunidad del Sur: «Αυτοί οι νέοι κοινωνικοί σχηματισμοί, οργανώνουν κοινωνικές δράσεις για την αυτοδιαχείριση του χρήματος, της παραγωγής και της κατανάλωσης, καθώς και διαφόρων υπηρεσιών, ή ενώνονται με βάση ορισμένες ανάγκες. Μέσα από όλα αυτά, σε ένα είδος περιθωριακής ζύμωσης (αλλά ταυτόχρονα στρεφόμενης κατά των κυρίαρχων αξιών και του μηχανισμού εξουσίας), μπορεί κανείς να αναγνωρίσει την ανάδυση ενός νέου αξιόπιστου και επαληθεύσιμου ουτοπικού λόγου.

Στην πιο ριζοσπαστική τους μορφή, οι κομμούνες, στοχεύουν στην προώθηση της ατομικής ταυτότητας και των ελεύθερων μορφών οργάνωσης, στην επανεκτίμηση της αυτονομίας, της συμμετοχής και της δημιουργικότητας και στην έμφαση της έλλειψης εμπιστοσύνης στα αναπτυξιακά σχέδια, τα οποία βασίζονται στις τεχνολογίες της

καπιταλιστικής ανάπτυξης, εστιάζοντας στην καθημερινή κουλτούρα, στη δράση, από τη βάση προς την κορυφή και από το ιδιαίτερο προς το γενικό. R. Prieto, «La Comunidad del sur» στο «Volontà» αριθ. 3, 1989, σ. 56.)

Από αυτή την ενότητα μπορούν να εξαχθούν πολύ γενικές αρχές, με τις οποίες όλοι μπορούν να συμφωνήσουν, ακριβώς επειδή δεν είναι συγκεκριμένες. Βασικά, μια κοινότητα που είναι ανεξάρτητη από την κρατική παρέμβαση, θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από την ποικιλομορφία της, δηλαδή από την ποικιλομορφία των στόχων της, και όχι από την απλή ύπαρξή της ως μια κοινότητα διαχωρισμένη από το υπόλοιπο κοινωνικό σύστημα. Αυτό που λέμε μπορεί να φαίνεται κοινότυπο, αλλά στην πραγματικότητα αγγίζει την πιο σημαντική πτυχή του προβλήματος.

Το ερώτημα σήμερα δεν είναι τόσο, αν πρέπει ή όχι να ζει κανείς σε μια κοινότητα, η οποία έχει επίσης τη δύσκολη πλευρά της - και έρχεται σε αντίθεση με το επικρατούν μοντέλο κανονικότητας.

Σημαίνει να ζεις διαφορετικά, να ζεις τη ζωή σου με διαφορετικό τρόπο. Δεν σημαίνει απλώς να ζεις την ίδια ζωή με τους σκλάβους του κεφαλαίου με διαφορετικό, συχνά χειρότερο ρυθμό, και να καταβάλλεις ατομικές προσπάθειες που συχνά ισοδυναμούν με υπερεκμετάλλευση υπό διαφορετικά ονόματα και ιδεολογίες.

Νομίζω ότι το πρόβλημα των κοινοτήτων πρέπει να αναλυθεί σε βάθος. Το επόμενο βήμα θα μπορούσε, για παράδειγμα, να είναι η εξέταση του προβλήματος από το εξωτερικό. Καλός ο δήμος, αλλά για ποιο σκοπό; Τώρα ερχόμαστε στην καρδιά του θέματος. Μια παραγωγική, γεωργική ή αστική κοινότητα, θα μπορούσε να μετατραπεί σε κοινότητα επιβίωσης. Αν δουλέψετε γι' αυτό, αυτός ο στόχος θα μπορούσε λίγο πολύ να επιτευχθεί. Αλλά ποιος στόχος ακριβώς;

Η αναπαραγωγή του εαυτού μας ως εργατικό δυναμικό, ως παραγωγός, αυτό είναι όλο, ακριβώς η άλλη πλευρά του γκέτο. Πρέπει να υπάρχει ένα ιδεώδες στα κίνητρά μας, κάτι περισσότερο από ένα απλό κάλεσμα για αγώνα ενάντια στο κράτος και την κοινωνία.

Είναι ζωτικής σημασίας αυτή η παρόρμηση, αυτή η ουτοπική παρόρμηση, να ενυπάρχει στην κοινοτική διάσταση όταν αποφασίζουμε υπέρ ενός τέτοιου μέσου. Πρέπει να έχουμε επιλέξει αυτό το μέσο, επειδή μέσω αυτού, θέλουμε να βγούμε από την κοινωνία και να αναστατώσουμε τους άλλους με τη διαφορετικότητά μας - όλους τους άλλους, ακόμη και αυτούς που δεν γνωρίζουν τίποτα για την κοινοτική οργάνωση.

Όμως η διαφορετικότητά μας, δεν μπορεί απλά να συνοψίζεται στο να ανήκουμε σε μια κοινότητα, γιατί μια τέτοια ύπαρξη είναι σχεδόν πάντα τόσο μίζερη, που προκαλεί οίκτο αντί να αποτελεί παράδειγμα. Επομένως, πρέπει να είναι κάτι άλλο.

Το ακόλουθο απόσπασμα του Buenfil, δείχνει πόσο μακριά βρισκόμαστε από το πρόβλημα που τίθεται εδώ: «Η οικολογική κοινωνία θα είναι αναγκαστικά ισότιμη και αποκεντρωμένη, όχι ιεραρχική. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν νέοι τύποι κοινωνικών ομάδων, δήμων και κοινοτήτων, εθελοντικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και δικτύων συνεταιρισμών. Μέχρι τώρα, πίστευαν ότι ήταν καλύτερο να γίνουν τέτοια πειράματα στην ύπαιθρο. Αντίθετα, πρέπει να αρχίσουμε να τα σχεδιάζουμε στις πόλεις, ως κολεκτίβες, καταναλωτικούς και βιοτεχνικούς συνεταιρισμούς, νέες φυλές, μπάντες, εδαφικές ενώσεις, εργατικά συμβούλια, ολιστικά σχολεία και κλινικές. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να οικοδομήσουμε μια παράλληλη κοινωνία που θα αντικαταστήσει ειρηνικά την ανταγωνιστική, οικοκτόνο, στρατιωτικοποιημένη, υπερβιομηχανοποιημένη και ιμπεριαλιστική κοινωνία (A. R. Buenfil, «I tempi delle comuni» στο Volontà No. 3 /1989, σελ. 108-109.)

Δεδομένου ότι αυτή η ενότητα είναι ιδεολογική, επιφανειακή, φιλοσοφικά αναγκαία και ανόητα μηχανιστική, είναι ό,τι πιο περιορισμένο και ασήμαντο μπορεί να ειπωθεί επί του θέματος προς το παρόν.

Τίποτα απ' όλα αυτά δεν είναι δυνατό, επειδή δεν υπάρχει τίποτα που θα μπορούσε ειρηνικά να πάρει τη θέση της κοινωνίας ή του κράτους που την υπερασπίζεται στρατιωτικά, σαν να επρόκειτο για μια γριά γυναίκα της

οποίας της κλέβουν την καρέκλα. Είμαστε αντιμέτωποι με το ερώτημα: σε τι πρέπει να συνίσταται η ποικιλομορφία της κοινοτικής ζωής, αν δεν μπορεί να είναι απλώς η ίδια η κοινότητα, η οποία δεν είναι καθόλου ποικιλομορφή;

Οι κομμούνες του περασμένου αιώνα και οι οπαδοί τους, είχαν επίγνωση αυτού του προβλήματος και εστίασαν όλες τους τις προσπάθειες σε αυτό. Ο ελεύθερος έρωτας, για παράδειγμα, έγινε ένα πρόβλημα μέσα στο πρόβλημα, μια ουτοπία μέσα στο τεχνικό πρόβλημα της διατήρησης της κοινότητας.

[1989]

Άτιτλο

I

Πολύ φως εκείνη τη νύχτα. Χρειαζόμασταν το σκοτάδι των συνενόχων συντομεύσεων, των μοναχικών μονοπατιών, για να σηκώσει κανείς το χέρι του, για να βρει το κουράγιο να σηκώσει το χέρι του και να δημιουργήσει σκοτάδι στην καρδιά του.

II

Πώς καταπνίγεται το μίσος αν υπάρχουν μόνο αυτοί, εκτός από τα ξεχασμένα ψέματα και την αδυναμία; Θαυμαστά μαγεμένοι, προχωρήστε μπροστά με τρεμάμενο φανάρι, γεμάτοι περιέργεια, μάθηση, γνώση. Αλλά είναι το τραγούδι των βατράχων που με πάει πίσω στη λάσπη, απ' όπου δεν κουνιέμαι εδώ και πολύ καιρό, περιμένοντας, όπως το φίδι.

III

Οι επαναλαμβανόμενες λειτουργίες διευρύνουν τον χρόνο στην σφαίρα του τελετουργικού, περιμένοντας το θαύμα που μετατρέπει το ατσάλι σε αγάπη. Μια όρμορφη ιδέα, από τις μεμονωμένες σταγόνες νιτρογλυκερίνης. Σιωπή. Βάζω τα κομμάτια προσεκτικά πίσω στις θήκες, θα είναι για μια άλλη φορά.

IV

Το μαύρο φτερό του κορακιού έχει λαμπυρίσει αρκετά. Τώρα που έρχεται το φως βλέπω καθαρά το μακρινό παράθυρο, ένα ρήγμα στο σχεδόν κατεστραμμένο κτίριο. Μια σκιά θρηνεί το θάνατο του φίλου του, μετά σηκώνεται και κοιτάζει τον ήλιο χαμηλά στον ορίζοντα πριν πεθάνει με τη σειρά του.

V

Πολύ αργά, κατέληξε να κάθεται στο έδαφος, προσαρμόζοντας το μικρό φόρεμα πάνω στα ασθενικά της πόδια. Φαινόταν ότι δεν ανέπνεε, ακίνητη ανάμεσα στα πεσμένα φύλλα των ψηλών κλαδιών. Το σαντόρ έκρυψε τα ακατάσχετα δάκρυα.

VI

Στο τέλος μείναμε μόνοι, περιμένοντας. Έπρεπε να τηλεφωνήσουμε, πριν να είναι πολύ αργά. Ο άλλος ήταν σιωπηλός, κοιτάζοντας τον φάρο που δεν ήταν μακριά, τον φάρο των ονείρων, κλειστό από παντού. Οι ψηλοί ηλιόλουστοι τοίχοι υπογράμμιζαν την τραγική έλλειψη φωτός. Η ζωή πέθαινε εκεί μέσα- αν η ζωή είναι ελπίδα, δεν είχε απομείνει καμία εκεί μέσα. Μόνο η λογική των βασανιστών.

VII

Οι καλές αιτίες δεν αναγνωρίζονται. Αν τις κοιτάξεις προσεκτικά κατάματα, δεν είναι πλέον καλές. Ασφυκτιούν από δικαιολογίες που δεν είχαν ζητηθεί, ικετεύουν να μείνουν στην επιφάνεια, να μην σπρώξουν το μαχαίρι μέσα, ή να κλάψουν.

VIII

Με την πλάτη στον τοίχο, περικυκλωμένοι από παντού, στη στροφή του δρόμου μετά τη γέφυρα, δεν υπάρχει περίπτωση, και είναι ευτυχισμένοι.

Επίλογος

Οι δύο τελευταίες αποφάσεις της ισραηλινής κυβέρνησης Νετανιάχου ήταν η επέκταση της εγκατάστασης των Εβραίων από τα ανατολικά στα δυτικά μέρη της κατεχόμενης από τους Άραβες Παλαιστίνιους πόλης της Ιερουσαλήμ και η συνέχιση της ευνοϊκής μεταχείρισης της εγκατάστασης νέων αποικιών στα κατεχόμενα εδάφη.

Στο καθαρά πολιτικό επίπεδο της διεθνούς πολιτικής, οι δύο αυτές αποφάσεις ελήφθησαν κατά καθαρή παραβίαση των συμφωνιών του Όσλο, γεγονός που δεν μας εκπλήσσει καθόλου. Δεν υπάρχει ούτε μία συμφωνία με τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρωπαϊκή Ένωση, που το Ισραήλ να μην την έχει παραβιάσει στη στρατηγική της δικής του ενίσχυσης και της καταστροφής του παλαιστινιακού λαού - και δεν θα το σημειώσουμε εδώ ιδιαίτερα.

Αλλά αυτές οι δύο αποφάσεις, σε μια εποχή που τα παγκόσμια πολιτικά σήματα έδειχναν να συμβουλεύουν τον Νετανιάχου να μαλακώσει την πολιτική του γερακιού, μας οδηγούν να καταλάβουμε, καλύτερα από κάθε θεωρητικό λόγο, τι είναι αυτή η κυβέρνηση, ποιο είναι το τίμημα που είναι διατεθειμένο να πληρώσει το ισραηλινό κράτος για να μείνει πιστό στα δικά του στρατιωτικά και θρησκευτικά προγράμματα.

Η μόνη κίνηση που κατάφεραν να κάνουν οι πανίσχυρες Ηνωμένες Πολιτείες (το εβραϊκό λόμπι στη χώρα αυτή παραμένει ισχυρό και συνεχίζει να εξαρτά αυτού του είδους τις αποφάσεις) ήταν αυτή της ήπιας διαφωνίας από αυτή την πολεμική πολιτική, δηλώνοντας ότι είναι ξένοι προς αυτήν (τουλάχιστον στα λόγια) και προτείνοντας στην Ευρωπαϊκή Ένωση να κάνει κάτι για να αποτρέψει τους Ισραηλινούς από το να προχωρήσουν, χωρίς ωστόσο να λάβει πολύ ακραία μέτρα όπως ένα εμπάργκο σαν αυτό που επιβλήθηκε στη Λιβύη και το Ιράκ.

Στην πραγματικότητα, αυτή τη στιγμή η Δυτική Όχθη και η Γάζα βρίσκονται υπό καθεστώς εξάρτησης από το Ισραήλ και από οικονομικής άποψης, έχουν μετατραπεί σε ένα βαρέλι δίχως πάτο που κοστίζει πολύ περισσότερο από

αυτό που τα συνεργαζόμενα ευρωπαϊκά κράτη και το ίδιο το Ισραήλ, σε οικονομικό επίπεδο, θα έπρεπε να είναι διατεθειμένα να πληρώσουν.

Αλλά το Ισραήλ δεν μπορεί να μετακινηθεί ούτε ένα εκατοστό. Ολόκληρη η πολιτική του, ειδικά τα τελευταία χρόνια, φαίνεται στα μάτια του λεγόμενου αντικειμενικού παρατηρητή, να είναι αυτοκτονία, και στην πραγματικότητα είναι, αλλά δεν είναι έτσι για έναν Εβραίο.

Δεν χρειάζεται να σχολιάσουμε το λάθος να πιστεύουμε ότι τα πράγματα θα ήταν διαφορετικά αν στη θέση της Δεξιάς στο Ισραήλ υπήρχε Αριστερά. Θα ήταν το ίδιο, ίσως με έναν λιγότερο άκαμπτο τρόπο που θα ταίριαζε περισσότερο στην αδύναμη θέση αυτού του ανορθόδοξου κράτους στη σκακιέρα της διεθνούς ισορροπίας.

Αυτό καθαρίζει τη φλυαρία όσων θεωρούν δυνατή μια εναλλακτική λύση στην ισραηλινή κατάσταση, ενώ αφήνει όρθια τα ακλόνητα θεοκεντρικά χαρακτηριστικά αυτού του κράτους. Από τα δύο: είτε το θεοκεντρικό ισραηλινό κράτος εξαφανίζεται, δίνοντας ζωή σε ένα άλλο ομοσπονδιακό είδος σχηματισμού που θα είναι ανοιχτό στη δυνατότητα μιας κοινοβιακής συμβίωσης με τους Άραβες Παλαιστίνιους και τελικά με άλλους λαούς, είτε οι Εβραίοι θα κινηθούν και πάλι προς την καταστροφή.

Ίσως όμως η *καταστροφή* (*shoah*) να είναι ακριβώς αυτό που περιμένουν, σύμφωνα με τις προβλέψεις των κερδών τους. Πώς μπορείτε να τους αποκηρύξετε;

Alfredo Maria Bonanno

Πηγή: theanarchistlibrary.org_palestine-mon-amour

Αρχική πηγή: digitalelephant.blogspot.com_palestine-mon-amour